

## ELŐFIZETÉS

ÉVI: ..... 24 fillér.  
 ÉVI: ..... 2 fillér.

## VÉDELME:

Egy évi ..... 24 fillér.  
 Egy évi ..... 2 fillér.

## MAGYARORSZÁG:

Magyarországon ..... 24 fillér.  
 Magyarországon ..... 2 fillér.

## ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

## SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
 vasutak palotájában.  
 TELEFON-SZÁM: 357.

## KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Réservegy-  
 Tervező.

József főherceg-ut 22. sz.  
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

POSZERKESZTŐ  
 STAUBER JÓZSEF.

Kedd, július 27.

## Visszavertük az olaszokat a harmadik görzi csatában.

Budapest, július 26. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

### Orosz hadszintér:

Sokaltól délre oszlopaink hídfőinkre nézve Bug keleti partján értékes támaszpontot foglaltak el, mely alkalommal egyezeregyszáz fogoly és kető géppuska jutott kezünkre, Grubieszowtól északnyugatra német erők újból tért nyertek. Az arcvonal többi részén nem állott be a helyzetben változása.

### Olasz hadszintér:

A doberdói fennsík szélé körül folyó harc tegnap újból feléledt. Az olaszok egész arcvonalon éjjel-nappal szakadatlanul legnagyobb heveséggel támadtak, de az újabb erők és áldozatok igénybevétele hiábavaló volt. Az ellenség, csak átmenetileg ért el helyi sikereket. Ma szürkületkor az eredeti állások kivétel nélkül újból a hős védők birtokában voltak. A görzi hídfő ellen ellenséges tüzéréség ma reggel ismét tömegtüzet indított. A Krn vidékén tegnap délután egy ellenséges támadást kézi tüzérség és középágyúval visszavertünk. A visszavonuló olaszok ágyútüzünkben súlyos veszteségeket szenvedtek. Egyik repülőgépet Veronára bombákat dobott. Karintiai és tiroli arcvonalon nem történt jelentős esemény. Hőfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

## A német csapatok megközelítik a nowogeorgiewsk-varsói erődöket.

Berlin, július 26. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

### Nyugati hadszintér.

Különösebb esemény az egész arcvonalon sehol sem történt.

### Keleti hadszintér.

Njementől északra Below tábornok hadserege elérte Poswoly és Powniewjes vidékét. Az ellenséget mindenütt visszavetettük, ahol megállott, több mint egyezer orosz elfogtunk. Nasew arcvonalon oszlopaink Osztrolenka felett is kikényszerítették az átkelést; Osztrolenka alatt az ellenálló ellenséget lassan a Bug felé szorítják vissza. Néhány ezer orosz elfogtunk és több mint negyven géppuskát zsákmányoltunk. Körülzáró oszlopaink közelebb húzódnak Nowogeorgiewszki és varsói városokhoz és nyugati arcvonalához.

### Délkeleti hadszintér:

A Wojilawice (Cholmtól délre) Hrubiecow (Bug mentén) vonaltól északra a német csapatok a legutóbbi napok harcaiban visszahozták az ellenséget észak felé. Tegnap tizenegy tisztet és 1457 lönyit legénységet fogtunk el, tizenegy géppuskát zsákmányoltunk. Egyébként Visztulától nyugatra és Mackensen tábornagy szövetséges hadseregeinél helyzet változatlan. Legfőbb hadvezetőség. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

## A közélémezés.

Arad, július 26

A mi itt következik, a merő hálatlanság több tiszteletreméltó polgártársunk iránt, akik a hétnek nem tudjuk hány délelőttjén, vagy délutánján, idejüket jobb, vagy hasznosabb dolguktól elcsenve, önzetlenül és minden érdek nélkül fáradoznak a közélémezés problémái körül és birkóznak a háborus drágaság ezer csápjával. Azonban a legbecsületesebb, legideálisabb és legszorgalmasabb munkát is annak eredményei után kell mérni. E szerint a mérték szerint a városi közélémezési bizottság munkája nem vált be. A hus körül börtökáló kísérletei ott akadtak meg, a mikor egy hétre megteremtette a hét koronás husarak rekordját. A lisztkérdésben pedig azt az eredményt érték el, hogy akkor, a mikor a kukoricalisztet a múlt emlékei közé tesszük, a városnak ötvenöt vagon kukoricaliszt maradt a nyakán, amelyen túl kell valahogy adni. Egyebekről talán nem is kell beszélni.

Siessünk koncedálni: a hiba nem az emberekben van, hanem az intézményben. A közélémezés üzleti természetű dolog, a mely a szakértelem mellett gyors cselekvést, a spekuláció hirtelen fölismerését, megelőzését, lefegyverezését követeli meg. Ezt pedig „bizottságilag” majdnem lehetetlen elvégezni. A bizottságban vannak szakértők is, jó kereskedők és jó gazdák, akik a maguk dolgait bizonyára kitűnő üzleti érzéssel intézik el; a bizottság együttes — és kétségtelenül nehézkes — munkájában ez a sok jó tulajdonság nem tud érvényesülni. A városi közigazgatás formája modernebb, mint a megyeié, — de ennél a dolognál például egy főszolgabíró, a ki kemény ökölrel utaz élélmiszerdarágítók és a piaci uzsorások közé, többet ért el, mint a közélémezési bizottság.

Igen, ez egyéni, felelősségteljes (és ép azért nehezen vállalható) munkát kíván. Ilyen eredményes és okos egyéni munka volt például az a rendőrhadnagy, a ki a maga, vagy a főkapitány szakállára legelőször háromezer tojást vett és azt a piacra hozta. Ha a felelősséget vállalhatta volna, — ilyen egyéni munka lett volna, ha például a polgármester a törvényhatóság tudta nélkül, (talán nem is a város neve alatt) a háboru első időszakában több száz vagon gabonát és néhány ezer marhát vásárolt össze a későbbi időkre. Csak hogy ilyen a polgármester se lehet, a kinek minden fillérről költségvetési felhatalmazás,

közgyűlési, vagy tanácsi határozat kell és a ki nem vállalhatja a következményeit annak, hogy hátha az államtiszerárak le találják esni és akkor nincs a ki a hiányt fedezze. A míg pedig ezt a bizottságok megvárják, — természetesen — a legszélesebb körű nyilvánosság mellett — addigra a dolog százszor el van rontva, az olcsó vásárlásnak meg épen elszalad az alkalm. Tegyük hozzá még azt is, hogy a polgármestertől a jogvétség mellett sok mindent kívánhatott meg a közbizalom, de azt, hogy ésszerű, ügyes kereskedő legyen, a gabonához és az élelmiszerekhez érten, — már nem igen.

Odakinn Németországban, ahol a háboru lármája alatt se mulasztják el, hogy minden dolognak a mélyebb értelmét és tanúságát megfigyeljék, — egész irodalma van annak a kérdésnek: mennyivel hozta közelebb a háboru a kommunizmus eszméjét? Azt a kort, amikor az egyén akaraterejének határt szab a közös érdek; amikor az egyén szükségleteiről, igényeiről a köz gondoskodik, amikor a fogyasztást már társadalmi rendszer intézi, amitől talán csak egy lépés ahhoz, hogy a termelés is közös, állami hatalommal igazgatott rendszerben történjék.

A vitának még nincs vége; — mindánnal azonban a kommunizmus köztudója nem ismétlődött az a hit gyökeresedett meg az emberekben — inkább babonaképpen, mint jogos kötevének. — hogy amához közéleti bizottság nyúl, ott drágaságot csinál. Amióta a huszárság békét hágy, azóta túrhódottak a huszárok. Ha a malmokkal nem köt üzletet, nincs gond most az ötvenöt vagon, hamar keseredő kukoricaiszttal.

Ettől azonban egy esztendő. Ez alatt nem tudtak bennünket kiheztetni se az angolok, se az újradí zöldségkötők: sőt, ha az olcsó tréffát kedvelnök, azt mondhatnánk: ... és baj nélkül viseltük el a közéleti bizottság tevékenységét is. Most a háboru második esztendőjét kezdjük, bő terméssel, több nyugalommal, teljes önbizalommal és mindenesetre sok hazaszeretettel. A közéleti bizottságra ezután is szükség van, de annak munkáját több praktikus eredmény kísérje. A közéleti bizottság és a drágaság kérdésében pedig a közigazgatás vezetőinek fokozottabb és értékesebb egyéni munkáját kell várni. Most már tényleg nem csupán érettségit, jogvétséget és államszámveteli vizsgát kíván meg a hivataluk, hanem önállóságot, a közlekedés ügyei iránt sok-sok érdeklődést, termékeny gondolkodást és erélyes cselekvést. Az a tisztviselő, a ki — bármily reszortba van — egy öt évvel vagy cselekedetével tíz krajcárt takarít meg minden aradi háztartás számára, ma fontosabb dolgot cselekszik, mintha egy szabatos bizottsági jegyzékonyvet, vagy másodfoku kihágási ítélet csinál, vagy pedánsul számláit valamit. A tisztviselő ily munkaföldjét szótán hasznosan egészítheti ki, vagy jól ellenőrizheti a közéleti bizottság, a mely egymagában létszám és elméleti értékű intézmény.

Ne vegyék rossz néven ezt az ítéletet: de a kenyéret hiába sütik lelkesedéssel és jóakarattal: — ha az fanyar lisztből készül, még se veszi be a gyomrunk.

— Adjunk látcsöveket katonáinknak. Jó távcső egész csapatokat megmenthet a megsebesítés veszedeimétől és az ellenség kiképzésére is a legbiz-

tosabb segítő eszköz! Küldjék el távcsöveinket hős katonáink számára a Hadsegélyző Hivatal címére (Budapest, IV. Váci-utca 38. szám.)

## Varjassy Lajos polgármester tárgyalása miniszteriumokban.

(Arad lisztellátása. — Ankét a kamarában. — Megkezdik a tengeri árulását.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 26

Megjelent a hivatalos lap vasárnapi számába a kormány liszt rendelete, amely a malmok és a közönség részére igen fontos tudnivalókat tartalmaz.

Jobb lisztünk lesz, mint a mostani, mert a jövőben csak 78 százalékát szabad a gabonának kiérőlni és így a korpát az állatok és nem az emberek eszik meg.

Ettől is fontosabb azonban a lisztárak megállapítása. Arad, Csanád, Temes- és Torontál vármegyékben, Arad, Temesvár, Versec és Pankota törvényhatósági városokban a nullás liszt 77 korona, főzliszt 59 korona, kenyérliszt 40 korona 60 fillér, korpá 18 korona, rozsliszt 42 korona 24 fillér, rozskorpá 18 korona métermázsánként.

Amennyire örvendetes, hogy július 25-ikétől olcsóbb a lisztünk és remélhető, hogy Aradon gyorsan kiadja a hatóság az új lisztárjegyzéket, annyira körültekintően és nagy megfontolással kell eljárnia a város vezetőségének a jövő lisztellátás kérdésében. A kormány rendelete szerint az ország legtermékenyebb vidékén, a Tisza—Maros szögén a legalacsonyabbak a lisztárak, míg Erdélyben és a Bécshez közel fekvő Kis-Alföldön aránylag igen magasak. Ez tehát arra vezethet, hogy a buza ezekre a drágább helyekre tendál.

Annál is inkább kell ezzel a gondolattal és következményével foglalkozni, mert a liszt rendelet nagyon hiányos és a legfontosabb rész a malmok ellenőrzéséről nem gondoskodik. Nincs intézkedés arra, hogy a malmok kivitele milyen arányu lehet, nincs intézkedés arról, hogy a közönségnek mennyi lisztet adhatnak. Kézen fekvő dolog ugyebár, hogy az aradi malmok például, amelyek Galiciába igen élénk exportot üztek, most, hogy a tartomány felszabadult, már csak azért is, hogy kintlévőségük nagy részét biztosítsák, régi üzletfelekkel ismét összeköttetésbe lépnek és ha lehet adnak el lisztet Galiciába. Ezek mind olyan momentumok, amelyek a város közönségének liszt ellátása szempontjából föltötte fontosak.

Arad törvényhatóságának augusztus hónapban gondoskodnia kell a jövő évi lisztéről és döntenie kell afelett: a város lássa-e el a közönséget, vagy pedig az magagon doszkodjék gabonájáról, lisztjéről.

Varjassy Lajos polgármester holnap Budapestre utazik és a belügyi, valamint a földmívelésügyi miniszteriumokban tanácskozik és érdeklődik a lisztellátás legjobb módjairól. A kormány, mint ismeretes, szabad kezét adott a városoknak, mert ő az árulmányzásból eredő különbözetekért garanciát nem akar vállalni és a városok is ettől félnek. Remélhetőleg, amint a kormány a múltban segítségére volt Aradnak az élelmezés ügyében, úgy a jövőben is melléje áll.

A polgármester hazatérése után a kereskedelmi és ipar-kamarában antét lesz az összes érdekeltségűk és a város képviselőinek részvételével és az ott kialakuló vélemények alapján készül majd az a memorandum, amely a tanácsnak és törvényhatóságnak segítségére lesz a határozatok meghozatalánál.

A város közéleti bizottsága ma délelőtti rendkívüli ülést tartott, amelyen azonban még ezekkel a kérdésekkel nem foglalkozott, ellenben igen fontos határozatokat hozott a tengeri eladására és a liszt kiszolgáltatására.

A bizottság beható vita után kimondotta, hogy augusztus elsejétől a lisztutalványokat a fogyasztó közönségnek többé nem szolgáltatja ki. Mindenki annyi lisztet vásárolhat, amennyit akar, illetve főzlisztet csak korlátolt mennyiségben, mert ez nem áll olyan kvantumban rendelkezésére, mint a kenyérliszt. Pékek, kereskedők, lisztárak és vendéglősök, kifőzők azonban csak a gazdasági hivatal által kiállított igazolvány alapján kapnak lisztet a városi üzletekből. Nem kötelesek azonban a vevőktől utalványokat kérni és ezzel elszámolni.

A tengeri vásárlására szükséges utalványokat kedden és szerdán a gazdasági hivatal kiadja. Mint végelegesen megállapították 53 vagon tengeri liszt van. Ezt a város idegeneknek adja el.

Kosztka Emil szóvá tette, hogy miként lehet az, hogy legutóbb csak 22 vagon lisztéről volt szó, most pedig már 55 vagon a megörölt tengeri? Sürgeti a malmok elszámolását a nekik kiutalt tengeriről és felvilágosítást kért arra is, hogy mikép történhetett meg ez, hogy noha csak két heti szükséglet megörölését rendelte el a tanács, mégis ilyen nagymennyiségű tengeri lisztje van a városnak. Véleménye szerint ezzel legalább 55 ezer koronát veszített a város közönsége.

Az elnöklő Lőcs Rezső helyettes polgármester kijelentette, hogy a malmokat az elszámolás benyújtására felhívta és a várost semmiféle veszteség nem éri, mert a lisztet igen jó áron fogja értékesíteni.

A tengerit huszonöt kilogrammig mindenféle utalvány nélkül a városi élelmezési üzletekben vásárolhatja a közönség, míg ezen felüli kvantumra a rendőrség ad utalványt.

A bizottság meghatározta a tengeri eladási árát is.

Nagyban: Szemes tengeri 34 korona 32 fillér, félőrlemény vagy törtet 38 korona 48 fillér, liszt 42 korona 64 fillér. Itt mindenütt 4 százalék kezelési költség van az alapárakhoz hozzáadva.

Kicsinyben: Szemes 36 korona 80 fillér, félőrlemény vagy törtet 40 korona 70 fillér, liszt 45 korona 10 fillér. Itt pedig 10 százalék haszon van az alapárakhoz számítva.

Foglalkozott a bizottság a zsiréllátás kérdésével is. Budapesti cégek tettek 4 korona 20 filléres ajánlatot a városnak, azonban a bizottság nem tartotta szükségesnek a zsirérendelést, mert az aradi hentesek a mezőhegyesi sertések zsirját még raktáron tartják és ez januárig elég lesz. Az ideai sertés állomány pedig oly nagy, hogy zsirinségtől nem kell tartani. Minthogy így az aradi hentesipar, konkurrenciá nélkül marad, a tanács a sertés zsir árát a közönség szempontjából is méltányosan fogja maximálni.

A dán konzerv hús megrendelésétől, mint hogy nagyon drága, eltekintett a bizottság.

# A várnégyszög védelmére készülnek az oroszok

(Iwanow tábornok haditerve. — Varsó sorsa eldőlt? — A döntő csata.)

Tudósítók tudósítása.

Budapest—Berlin—London, július 26.

A Times tudósítója az északi harcokról a következőket jelenti: Hat orosz hadsereg frontját jár- lam be és abból, amit láttam, meg- állapíthatom, hogy igen kevés a re- mény arra, hogy az oroszok északi frontjának déli szárnyát, ahol a köz- ponti hatalmak a döntést keresik, Iwanow tábornok tehermentesíteni tudja. Ezek a fáradozások hiábavaló- nak látszanak. — Az angol haditu- dósító prognózisa az északi esemé- nyekről így hangzik:

— Böhm-Ermolli, Bothmer és Pflanzer-Baltin tábornokok seregei — mindamellett, hogy a centrális ha- talmak északi frontjukra a döntés ke- resztülvittele céljából nagy erősítése- ket vittek, elég erősek ahhoz, hogy Iwanow tábornok operációit eliensúlyoz- zák és az Iwanow-hadsereget neutra- lizálják. A központi hatalmak ereje hihetetlenül nagy és a döntő csata rettenetes lefolyása lesz.

Varsó eleste — befejezett tény.

London. A Daily Mail írja: Varsó eleste éppoly súlyos csapás lenne An- gliának, mint aminő Oroszország szá- mára.

A Daily Telegraph katonai szakér- tője szerint Varsó bevételét már nem lehet elhárítani, a németek előrehata- dása Varsó körül olyan, hogy a len- gyel főváros elestét bejezett ténynek lehet tekinteni.

A Morningpost azt írja, hogy az oroszok győzelméről, győzelmi kiláta- sairól addig szó sem lehet, amíg ele- gendő municiót nem kapnak. Az orosz- lengyelországi harcok események An- gliában hihetetlen izgalmat okoznak.

Uj védelmi vonal a Bug mögött.

Berlin, július 26. Genfől jelentik a „Lo- kalanzeiger"-nek, hogy ma valamennyi párisi ujság előkészíti közönségét arra, hogy a ragy- heroeg-hadvezér kénytelen lesz Varsót feladni. Az oroszok új védelmi vonalat készítenek elő a Bug mögött.

A cári birodalom legnagyobb csapása.

Amsterdam. A Vaaderland katonai munkatársa megírja, hogy a Narew- vonal áttörése és ezzel Varsó veszé- lyeztetése a cári birodalmat a háboru- ban ért legnagyobb csapásnak tekint- hető.

A várnégyszög védelme.

Berlin, július 26. A Lokalanzei- ger jelenti: A Varsó elleni támadás valamennyi arcvonalon kedvezően ha- lad előre. A jelek nem mutatnak arra, hogy az oroszok visszavonulá- sukat a várnégyszögön túl folytatni szándékoznak.

Döntő harcok.

Köln, július 26. A Kölnische Zeitung sze- rint a Corriere della Sera közli pénteki tudó- sítójának hosszabb táviratát, amely kifejti, hogy az oroszországi óriási csata rejtentő he-

veséggel dühög. Az oroszok rendkívül szo- rult helyzetben vannak. A német és osztrák- magyar hadseregek mindenütt előnyomulnak. Több harcúterem az oroszokat immens ve- szély fenyegeti, hogy elvárják őket. Az oro- szok képtelenek offenzívába kezdeni. Döntő jelentőségűnek tekinti a tudósító azokat a har- cokat, amelyek a Wieprz és a Bug közt lévő arcvonalszakaszon lefolynak.

Ujból betörtünk Besszarábiába

Bukarest. Mamornicáról jelentik az „Uni- versul"-nak:

Az osztrák-magyar csapatok Zuriánál ész- revették, hogy a Novosielica felől vezető uton számos élelemmel megrakott szekér halad Boian felé. A szekereket ágyutűz alá vették, de a harmadik lövés után azok a menetelést beszüntették és visszatértek a táborba. Az orosz tüzéség nem viszonzta a lövéseket.

Bukarest. Az „Universul" tudósi- tója jelenti Mamornicáról:

A bukovinai fronton még mindig csend van. Kisebb időközökben hal- latszik csak messziről egy-egy ágyu- lövés.

— Ertesülésem szerint — írja a tudósító — az osztrák-magyar csapa- tok Zalescykinél átkelve a Dnyesz- teren megkísérelték Chotinnál az elő- nyomulást Besszarábiába. Az oroszok kétségbeesett ellentállást fejtettek ki. Mindennek dacára a német és osz- trák-magyar csapatok elfoglalták a Sornet-patak jobb partján levő pom- pás állásokat, ahol most erős harcok lesznek.

A legutóbbi jelentések szerint — írja a tudósító — az osztrák-magyar tüzéség borzalmas nyomása követ- keztében az oroszok megkezdték ezen területek átengedését is, kiürítve erő- ditvényeiknek első övét.

Sassanow kész lemondani.

Pétervár. A Russkoje Slovo arról értesül, hogy Sassanow külügymi- niszter kész állásáról lemondani, ha politikája iránt a dumában bizalmat lanság nyilvánulna meg.

Buvárhajó a Dunán? Brassóból je- lentik: Egy Romániában sűrűn megforduló kereskedő beszél est a fantasztikus apró- ságot:

— Szerbiának a Fekete-tengerrel és ezáltal Oroszországgal ma is óriási a forgalma. Nagy fekete testű gőzösök usznak el a román par- tok előtt az orosz kékkeresetes lobogóval. Gondosan betartják a semleges zónát. Az utóbbi időben hetenkint megtörtént, hogy fel- robbant egy-egy uszályhajó a Dunán: Akná- nak tulajdonították a robbanásokat, így is sze- repelnek a hivatalos naplóban, de a dunamenti hajósok arról beszélnek, hogy tengeralattjáró jár a Dunán. Olyan is akadt, aki látta állítólag egy sötét reggelen, de persze ez valószínűleg hazugság. Mégis elhiszi mindenki. Ruszok- ból terjesztették ezt a hírt, azóta ágyus orosz őrhajók kísérik a szállítmányokat, a szerbek meg uszóknak kezdtek leeregetni, hátha beleszalad a buvárhajó. Csak hogy egy orosz gőzös asaladt bele. A Duna 10—18 méter mély

az egész vonalon, hát lehetetlen, hogy ott les- ben maradjon bárcsak egy kisebbfajta bu- várhajó is. Néha azonban 10—12 napig semmi sem történt, hát mégis kételkedünk a dolog- ban. Azt se tudjuk, mit oipelhet az a sok hajó Szerbiának, hiszen ott most nincs is háború!

## Elpusztult a támadó olasz csapatok harmada.

(Anglia blokádja Görögország ellen. — A Dardanella-ostrom.)

Távirati tudósítás.

Berlin—Athén, július 26

A Kölnische Zeitung haditudósi- tója jelenti az Isonzo-frontról: Az újabb olasz offenzíva veszteségei ret- tenetesek. A harcvonalba küldött olasz csapatok harmada elpusztult. A halottakon és sebesülteken kívül igen nagy azoknak a száma is, akik idegsooktól lettek harc képtelenné. Az olasz tüzéség hirtelen beállott taka- rékoskodása gondolkodóba ejthet az olaszok munició állománya felől is.

Olasz jegyzék Németországhoz.

München. A Münchener Neueste Nach- richten jelentése szerint az olasz kormány Né- metországhoz jegyzéket intézett és jogyzéká- ben német tengeralattjáróknak olasz tengere- ken mutatkozása ellen tiltakozik. (Németor- szág és Olaszország között eddig nincs ha- diállapot)

Németországa a morális jog.

Stockholm. XV. Benedek pápa Wall Annie írónőnek audiencián ki- jelentette, hogy a világháboruban a morális jog Németország oldalán van és azt respektálni kell. Végül még azt hangoztatta a pápa, hogy Orosz- ország a római egyház legnagyobb ellensége.

Anglia blokádja a görög partokon.

Berlin. A Wolff ügynökség jelenti Athén- ből: Görögország tengeri blokádja most már teljes, amióta az angol admirális formálisan kijelentette, hogy feltartóztat minden görög kereskedelmi hajót, melynek papírjait angol tengerészeti hatóság nem vizsgálta felül. Ezt az intézkedést oly szigorúan viszik keresztül, hogy a görög hajók már egyik görög ki- kötőből másikba nem indulhattak a nélkül, hogy az angolok föl ne tartóztatták volna őket. Sok árut, még a legsürgősebb kereskedelmi cikkeket tartalmazó csomagokat is egyáltalán nem, vagy csak késsedelemmel lehet Athénbe szállítani. Anglia tulkapásai miatt egyre nö- vekszik az igazatlanság. Attól tartanak, hogy a görög kereskedelem nagy része megbénul, ha Anglia nem szünteti be a blokádöt.

Nyolcvanezer emberbe került a Dar- danella ostrom.

Athén. Mudrosból érkezett angol tiszt el- beszélése szerint a szövetségesek veszteségét a Dardanellák os-románál nyolcvanezer emberre becsülik az ostromot vezető parancsnokok. Ab- ből, hogy Törökország municióhiányt szenvedne, az ostromlók mit sem tapasztaltak.

Megtorpedózott bolgár hajó.

Szófia. A Devna nevű bolgár hajót orosz torpedónaszádók megtorpedózták és elsüllyes- tették. Ez az eset rendkívüli izgalmat keltett. A szófiái lapok egyenes provokációt látnak a támadásban és energikus demarsot követelnek.

## IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

## Színházi műsor:

Kedd: Az „Éjjeli űr” bohózat újdonság először.

Szerda: Az „Éjjeli űr” bohózat.

Csütörtök: „Eva” operett.

Péntek: A Vörös Kereszt egyesület jótékony célú előadása.

Szombat: A Vörös Kereszt egyesület jótékony célú előadása.

\* Az aradi színházról Békéscsabán. Az aradi színházról részre Szendrey Mihály igazgató új nyári állomást szervezett Békéscsabán. Mint most Békéscsabán írják, az aradi Nemzeti Színház teljes személyzete szeptember hónapban kezdi meg első rendezési színi idényét a csabai színházban és minthogy az aradi színházról egész éven át fog Csabán előadásokat tartani, a színi idény három részre oszlik, úgy mint 1915. szeptember egész hónap, 1915. novembertől egész télen át havonta, kéthetente két-két előadást és 1916. május hónapban egész hónap — összesen tehát 80 előadást tart az aradi Nemzeti Színház teljes személyzete, színterhez a színi irodalom minden változatát precíz, korrekt előadásban és stilszerű kiállításban, megjegyezve, hogy teljesen új, modern díszletek készülnek, melyek a kiállításba helyezett stilszerű kiállítást már eleve is biztosítják. A színi idényre a színházról teljes felszereléssel vonul Csabára és a jelzett 80 előadásra bérletet hirdet.

\* A színház hírei. Az *Éjjeli űr*. Arment Nancey, rendkívül szellemes bohózat-újdonsága, a Magyar Színház legnagyobb siker arató műsorárája kerül színre először. A vígjátéki személyzet nagy ambícióval készült az újdonságra, amelyben nemcsak hogy kifűző szerepek vannak, de a bohózat helyzetek olyan fordulatokat teremtenek, hogy a közönség állandó derűtségben élvezi a gyorsan perdülő előadást. Az újdonságban rendkívül hálás szerepe van H. Harmath Józsa, L. Kiss Mariska, K. Pongrácz Matildnak, a férfiak közül vezető szerepe van Deili, Kertész, Járai, Berics, Várnainak. Az újdonság, tekintettel az előre látható nagy sikerre, egymásután kétszer van kitűzve. — *Eva*, pompás operett kerül színre csütörtökön, a címszerepben Pataky Vilmmával, a többi szereplők Sz. Rontai Boriska, Járai, Győző, Herold, sbb. — *Vándortársak* operett lesz a legközelebbi újdonság, melyre a társulat nagyban készül. Ez újdonságban nagy attrakció lesz, részt vesz benne az egész személyzet.

\* Nagy dráma az Apollóban. Ma este igen érdekes, nagy koncepciójú drámát mutatott be az Apolló-színház. A darab eredeti mese-szövege a legmélyebb emberi érzésből, a legközvetlenebb szerelemből indul ki. A fiatal, esinos gróf apja akarata ellenére feleségül vesz egy jónövű színésznőt. A konzervatív gondolkodású gróf nem tud megbocsátani fiának, aki kénytelen elmenni egy farmra becsületes munkával kenyeret keresni magának és feleségének. Közben egy gyermekkel áldja meg az ég. A férfi meghal s hozzátartozói a legnagyobb nyomorban maradnak. Az öreg gróf csak a gyermekek akar segíteni, de mikor fiának özvegye férjruhában nevelőnek jelentkezik s később kiderül a kiséte, boldogan öleli a keblére. A gyönyörű drámán kívül egész sorog szébbnél-szebb egyfelvonásos képet mutat be az Apolló az új műsorán, amely még kedven megy.

\* Könyörtelen igazság. (Nagyszabású detektívdráma az Urániában.) A színház mai előadása mintegy középen áll a társadalmi dráma és a detektívkepek között. Detektívdrámának nevezhetjük, mert egy bűnesetet tárgyal, egy bűnös a főszemélye, kit már elér a büntető igazságszolgáltatás és előle csak ölete árán menekülhet meg. Egy úri fető története ez a dráma, aki azonban szerelemért otthagyja előbbi életmódját, becsületes emberré lesz, hol-

dogan él ifjú nejevel és gyermekeivel. Már szinte elfeledte múltját, mikor a sors előbe hozza régi bűntudását, kit kénytelen a detektívek üldözése elől lakásában elrejtani. De a könyörtelen igazságszolgáltatás semmit sem hagy büntetlenül, kinyújtja kezét utána is: mikor saját gyermekét akarja megmenteni a bezárt vasszokrényből, megfogják őket és a büntetés elől csak egy revolverlövés menti meg. — *Hőseink diadalutja Galiciában, 1200 méteres bites harctéri felvétel, legközelebb az Urániában.*

\* A Vörös Kereszt színházi estéi. Az aradi Vörös Kereszt pénteki és szombati színházi estéinek gazdag és változatos műsorából már nagyban folynak a próbák. Kétségtelen, hogy feledhetetlen lesz ez a két este a közönségnek. Az érdeklődés felülmulhatatlan. Az egyesület elnöksége ezúton szólítja fel mindazokat, akik lefozlaltak jegyet, hogy vegyék át a színházi pénztárnál, különben eladják azokat.

## Egy aradi őrmester szenvedései.

(Szókés az orosz fogságból. — A leolmozott rutének.)

Az Aradi Közlöny tudósításától.

Arad, július 26

Betegem érkezett haza a napokban *Rucsko* István aradi szobafestő, aki egyik alföldi erdőben mint őrmester szolgált. Az őrmester megszökött az orosz fogságból és a napokig tartó bolyongás, éhezés annyira kimerítette, hogy most hazaengedték két hétre gyógyulni, pihenni. *Rucsko* a mozgósítás óta harctéri szolgálatot teljesít; harcolt már Szerbiában is, azután az oroszok ellen vezényelték és háború színterén kisebb-nagyobb ütközésekben vett részt, nem sebesült meg, hanem hadi fogságba jutott, ahonnan azonban szerencsésen megszökött. Hadi fogsága élményeit s szökése után való szenvedéseit a következőképen adta elő az Aradi Közlöny munkatársának:

— Galiciában, Lembergől délre, Sichevnál kerültem fogságba öt társammal együtt. Hírszerzőknek küldtek ki bennünket és egyszerre csak azon vettük magunkat észre, hogy egy szakasz orosz körül fogott bennünket. Törpe fák álló erdőben bujkáltunk és amikor odaértünk, már lehetetlen volt védekezni. Levegyeztek bennünket és nagy örömmel vittek a táborukba. Ez közvetlenül Lemberg elfoglalása előtt volt, június 20-án. Az orosz táborban elég jól bántak velünk, nem úgy, mint hadifoglyokkal, hanem mint bajtársakkal. Nem küldtek bennünket mindjárt hátra a foglyatáborba, hanem egy napig a front mögött maradtunk a tréning közelében. Fogságunk első estéjén azonban öt társamat elvitték mellőlem és ma se tudom: mi történt velük. Én magam maradtam két órrel. Az oroszok igazán furesa dolgot beszéltek. Azt mondták, hogy látták, amikor három nappal ezelőtt kivégeztek egy orosz főhadnagyot. A bűne az volt, hogy biztos házába küldött tizenhat szanitécet, csak hogy megmenteni próbálja egyik sebesült hadnagy életét. A dolog úgy történt, hogy az oroszok ellentámadást intéztek ellenünk. Mi egy kis magaslat birtokában voltunk és az oroszok ezt a fontos pontot el akarták venni tőlünk. Folyton támadtak, de a mi katonáink minden támadást vissza vertek. Egy-egy rohamnál sok orosz maradt a két lövészárk közötti területen. Az oroszok egyik szakaszának volt a parancsnoka az a főhad-

nagy, akinek a kivégzését észlelte el nekem s két ór. A főhadnagy egy reggeli roham után parancsot adott két orosz szanitécnek: „Azonnal hozzátok be a hadnagy urat, aki sebesülten fekszik az árkunk előtt!” — A szanitécek arra hivatkozva, hogy a sebesülteket csak este szabad összeszedni, amikor az ellenségeskedés szünetel, megtagadták a parancs teljesítését. A főhadnagy nyugodtan leülte mindkét vörös keresztet és új parancsot adott a közelben lévő szanitécnek. Azok könyörgtek neki: „Hiszen a biztos házába megyünk, mert az ellenség nem tudja, hogy szanitécek vagyunk és nyomban lévő bennünket, ne tessék hát kívánni, hogy most menjünk a sebesültekért.” A főhadnagy azonban nem engedett. Így egymásután tizenhat vöröskeresztes maradt holtan az árak előtt. Egyszerre csak otttermett a közből helyről egy magasrangú katonaeorvos és elvittette az őrütnök látszó főhadnagyot. Másnap kivégeztette őt a hadbíróóság.

— Az orosz elbeszélése világossá tette előttem, hogy miért pusztul olyan nagy tömegben az orosz katonaság. Másnap este sikerült megszökni a fogságból. A mieink nagy gyorsasággal törtek előre és rettenetesen megzavarták az oroszokat. Örült, a ki ép bőrrel menekült s nem törődtek velem. En így szerencsésen megugrottam. De rettenetes három napot éltem át. Mivel nemcsak fegyvereimet, hanem térképeimet is elszedték tőlem az oroszok, nem tudtam tájékozódni. Folyton olyan területekre bukkantam, a melyekről megállapítottam, hogy orosz front mögött vagyok. Három napig tartott ez a bujdosás. Ez idő alatt nem ettem és állott esővizet ittam. A harmadik nap délutánján az akkor már katonaság mintes Sichevba érkeztem. Alig volt a faluban három család és mind rutének. Az egyik családnak bekopogtatam. Amikor látták, hogy nem orosz vagyok, becsukták az ajtót és csak hosszas könyörgés után engedtek be és adtak pár falat kenyeret. Kis pihenő után arra kértem őket, vezessenek el a legközelebbi vasuti állomáshoz. A szobában volt két öregedő rutén paraszt, nyilván testvérek voltak — vállalták, hogy elvezet. Elindultunk. Vagy másfél órát gyalogoltunk már. Akkor mikor látták, hogy teljesen kimerültem, becipáltak egy erdőbe és megverték, össze-vissza rugdalták. En képtelen voltam arra, hogy védekezzem. Aztán tíz perc alatt elvezettek a vasuti állomás közelébe és ott hagytak. Hamar az indóházhoz találtam ezután. Az állomásfőnöknek, a ki jóindulatu, kedves ember, elmondtam a két rutén gaztettét. Szörnyen felháborodott és azonnal csendőreket küldött utánam. Azok szerencsésen elfogták mind a kettőt. Az állomásfőnök ekkor a két gazembert feltételle egy zárt tehorkocsiba, az ajtaját leolmoztatta és kigurította azt egy hosszú csonka vágányra, a mely az erdők közé vezetett. En másnap trezirán jutottam el onnét, majd vonattal az ungvári kórházba vittek, mert bélyuratom támadt.

Tisztelettel kérjük t. előfizetőinket, hogy a lap kézbesítésére vonatkozó reklamációkat, avagy a lakhelyváltoztatást mindenkori a kiadóhivatallal közöljék, (Telefon 151.) mert másutt, pl. a lapkihordónál, vagy pénzbeszedőnél leadott címváltozások elkésve, vagy egyáltalában nem jutnak birtokunkba.

# Diplomáciánk sikere a Balkánon.

(Oroszország egymás ellen ingerli a kis államokat. — Románia jövője és a Dardanellák.)

Távírti tudósítás.

Bukarest, július 26.

A Szófiában megjelenő „Kambana“ írja a következőket:

— Az az offenzíva, amelyet a szövetséges németek Oroszországban véghez visznek, az egész világ figyelmét vonja magára. Következésképpen egy nagyszerű tervnek, amelyet vaskövetkezésséggel és bámulatos kitartással hajtottak végre. Nemsokára tanúi leszünk a háború utolsó jelenetének Oroszországban, amely döntő befolyással lesz a többi frontokra. A katonai sikerek diplomáciai sikereket is fognak biztosítani a németeknek.

**Törökország ellen küldené az entente Bulgáriát.**

Bukarest, július 26. A Szófiában megjelenő Cambana, amely a bolgár sajtó legtekintélyesebb organuma, beszélgetést folytatott egy volt bolgár miniszterterrel.

— Azok az ígéreték — ugymond a bolgár diplomata — amelyeket az entente Bulgáriának tett, hogy Törökország ellen beavatkozásra bírja, nemcsak magukban véve el fogadhatatlanok, hanem a követelés maga egyenesen veszélyezteteti Bulgária állami létjogosultságát. Bulgária, ha megtámadná Törökországot, szemben találná magát Romániával, Görögországgal, sőt Szerbiával is, amely országok bizonyára nyomban szövetséget kötnének egymással, hogy a kedvező alkalmat felhasználva, Bulgáriát összemorzsolják.

Oroszország azon ígéreteit, hogy Törökország elleni beavatkozásunk esetén megfogjuk kapni Constanza, Cavalát, Monasztirt, Mokadóniát, nem lehet komolyan venni. Epen ezért azt hiszem, hogy Radoszlavow miniszterelnök, akit én igen komoly és tapasztalt politikusnak ismerek, nem lesz kapható arra, hogy illuzórius ígéreték ellenében Bulgáriát örvénybe taszítsa.

**Bulgária és Románia komoly tárgyalásai.**

Bukarest, jul. 26. Szófiából táviratozzák: Amint látszik, komoly tárgyalások kezdődtek egy román-bolgár megegyezés érdekében. Az Utró azt írja, hogy azok a kísérletek, amelyek a román-bolgár-görög blok létesülése céljából megkezdődtek, Ghenadieff indikációja miatt meghiúsultak.

**Románia létét kockáztatják a háboruspártiak.**

Bukarest. A hivatalos „Viitorul“ érdekes cikket közöl a román kormány magatartásáról, amelyből a következő részletet közöljük:

„A harctéri helyzet, a balkáni semleges államok bizonytalan magatartása, az érdekösszeütközések konfliktusa az

összes balkáni államok között, mindez megmagyarázza, hogy nagy elhatározásokat csak mély megfontolással és csendben szabad keresztül vinni. Nem egy állam, hanem egy egész nép léte torog kockán. Ha ilyen körülmények között a kormány nyilatkozatot tenne közzé, amelyben kifejezésre juttatná valamelyik hatalmi csoporthoz való szimpátiáját, úgy ennek a nyilatkozatnak nyomban összes konzekvenciáit viselnie kellene. Ezt akarják egyesek és éppen ez teljesen lehetetlen.“

**Trubetzkoi herceg bulgáriai küldetése meghiúsult.**

Bukarest, jul. 26. Trubetzkoi herceg szófiái orosz követ szerbiai missziója végérvényesen meghiúsult és az orosz herceg már vissza is utazott Szófiába. Egy, a négyesszövetséghez közel álló bukaresti újság a herceg utazása kapcsán azt írta, hogy a román király kihallgatáson fogja fogadni az orosz követet. Ez a jelentés azonban hamisnak bizonyult. Az orosz herceg hamarabb elutazott Bukarestből, mint az jelezte volt. Ugylátszik Trubetzkoi balkáni misszióját már csak mindenütt balsiker kíséri.

**A Dardanelláktól függ Románia gazdasági szabadsága.**

Bukarest. A Soara című bukaresti újság írja „A Dardanellák fontossága“ címen a következőket:

„Mintán a régi termésünk tetemes része elrohadt és még nem tudjuk, mit csináljunk az új terméssel, világossá válik előttünk, milyen nagy fontossággal bír gazdasági életünk a Dardanellák. Az a körülmény, hogy a Dardanellák ezidő szerint zárva van, nagyon szomorú reánk nézve. És ilyen körülmények között akadnak emberek, akik azt akarják, hogy a Dardanellák a moszkoviták kezére kerüljenek. Igazán csodálkozunk kell azon a könnyelműségen, amellyel ezt a fontos kérdést bizonyos egyének kezelik. Ha az oroszok Konstantinápoly és a Dardanellák birtokában lesznek, magukhoz fogják ragadni a Dobrudzsát, valamint kelet Bulgáriát is és egész Romániát tartományi sorba fogják rántani. Azok előtt, akiknek szeméit az arany rubelek csillogása elvakította, a Dardanellák eleste ünnepnapot jelentene. Románia gazdasági függetlensége szempontjából azonban ez a nap egy elsőrangú gyásznappal volna.“

**Leleplezett ruszofil vezérek.**

Bukarest. Take Jonescu, pártjának Jassyban megjelenő „Gloria“ című új lapjában cikket közöl, amely az akcióba lépés politikájával, amelyet 6 hónapok óta folytat, bizonyos mértékben ellenmondásban van. Jonescu hibáztatja cikkében Romániának szerződését a központi hatalmakkal és azt mondja, hogy

ennek a szerződésnek a folyamánya az, miszerint Romániának, egy országnak, amelynek határhegye oly hosszú, jelenleg nincs elegendő hegyitüzérsége.

A bukaresti „Inainte“ című lap ezen cíikkel foglalkozva, többek között a következőket írja:

Mit jelent ez a nyilatkozat Take Jonescu ur szájában, aki hónapok óta követeli, hogy lépjük át a Kárpátokat? Take Jonescu ur most mondja nekünk, amikor sürgőse követeli, hogy induljunk Ausztria ellen, miszerint nincs elegendő hegyitüzérségünk és orvosszerül azt ajánlja, hogy szakítsuk meg a szerződést a központi hatalmakkal.

Sohasem volt egy politikus olyan szomorú helyzetben, mint Take Jonescu ur. Amellett tanuskodik, hogy az országra nézve nehéz viszonyok között sohasem Románia érdekeiért lelkesült, hanem mintegy veszedelmes álmadozó egy idegen politika kombinációját megvalósításán fáradozott.

Az 1913. évben az osztrák politika diadalát dolgozott. Az 1915. évben pedig az angol politika győzelméért dolgozik. Mindezek után Take Jonescu ur még azon csodálkozik, hogy az 6 legodaadóbb hívei is kezdik őt elhagyni.

Bukarest. Romániában rossz sor jár most a ruszofilokra. Take Jonescu maga is a lejárt és megvetett emberek közé tartozik ma már. Goga Oktavián és Lucaciu László, a két erdélyi renegát ugyszólván számba sem jön a közvélemény előtt, a Nemzeti Liga leghangosabb vezetői egymásután hagyják ott a ruszofilok táborát, most pedig a legelőkelőbb és legolvasottabb román újság mér halálos erkölcsi csapást Mille Konstantinra, a lepenzelt bukaresti sajtó vezető publicistájára.

Az „Universul“ szombati számában „Egy hazafias ember“ fő és „Okmány Mille ur hazafiságáról“ alcímmel az alábbi cikket közli:

— A Sarindar utcabeli üzérkedők között ma hazafias ruhában, tegnap pedig internacionális lakaróban járkált s mindkét változatban mindig csak az 6 személyes és a társasága érdekeit képviselte. Közé teszünk ma egy okmányt, amely mindenkinek tudomására adja, hogy miféle hazafiság lelkesíti az „Adeverul“ és „Dimineata“ szemtelen, csalo igazgatóját. A szavak feleslegesek. Tények beszélnek és a hazafiság pecsétjével bélyegzik meg azt az embert, aki képes ilyen gazságra. A Bulgáriával való konfliktus alkalmával történt. Mille, az öreg üzérkedő, elküldte Ostrovba az „Adeverul“ első szerkesztőjét, Castelan, aki később börtönbe került, hogy híreket küldjön az „Adeverul“-nak. Castelan küldött is onnan légből kapott híreket, csak azzal a szándékkal, hogy a Bulgáriával való konfliktust táplálja és hogy Romániát bármely áron belevigye a háborúba. A hazafiság nem érte el a célját. Ebből az időből maradt fenn az az okmány, amelyet alább közlünk.

Ez egy levél, amelyet Mille egyik barátjához intézett s amelyben a többek között ezeket írja:

— Azt hiszem, Párisban kell indinod. Remélem, hogy 3—400 leit csinálni tudnék, tekintettel arra, miszerint az újság az utolsó eseményekkel jobban megy. Itt a dolgok szintén jól mennek. Szerencsére a pénzbeszedés is. Csakhogy még tovább tartana a konfliktus Bulgáriával.

Mille hazafisága világosan kitűnik a fentebb közölt okmányból azok előtt is, akik szemét hunynak, hogy ne lássanak.

A szomszéd állammal való konfliktusunk alkalmával egy lap igazgatója, aki magának vindikálja a nemzeti elnevezést, nem gondolt egyébre, mint a pénzre, nem törődött mással, mint a dus pénzbeszedéssel, bármilyen áron, még ezek és tízezrek élete és egy ország szerencsétlenségének az árán is.

Allj meg és kérdezd magadtól: Hogyan lehetséges az, hogy egy ilyen ember még emelt fővel jár a világon? Hogyan lehetséges az, hogy 6 egy olyan ország közvéleményében

forduljon, amely országra nézve nem volt kétségben az iránt, hogy eladja ezüstért?

Más országban az ilyen embert azonnal kidobnák a közéletből.

Ha azonban ez az ország türelmes volt és megtűrte őt a mai napig, a közvélemény előtt az áruló le van álcázva. Azt az embert, aki csufot üzött ennek az országnak leggyöngédebb érzelmeivel, nem lehet rehabilitálni, azt nem lehet többé tisztára mosni a világ semmiféle bizonyítványával sem.\*

### A román királyné Sínájában.

Bukarest. Mária román királyné, legfiatalabb gyermekei, Mircza herceg és Iléana hercegnő látogatására tegnap Sínájába érkezett.

### Nincsenek orosz hajók a román vizeken.

Bukarest. A „Dimineata” jelenti: Az orosz flotta a fekete-tengeri román partok közelében cirkál és mindazon hajókat, amelyet Törökországnak és Bulgáriának petroliumot, vagy municiót szállítanak, elsüllyeszti. A Craiova nevű román gőzös, amely Constanzából indult el, kénytelen volt a kikötőbe visszatérni, mert az orosz flotta veszélyeztette. Ezen a gőzősön száz vagon Konstantinápolynak szánt petrolium volt felhalmozva.

A constanzai „Dacia” szerint a fekete-tengeri román partok közelében semmiféle orosz hajók nem cirkáltak és a „Craiova” nevű román hajóról szóló hír sem felel meg a valóságnak.

### Wangenheim báró körútja.

Szófia, július 26. A Dnevnik Wangenheim báró német követnek Konstantinápolyban való tartózkodásával kapcsolatban est írja:

Wangenheim báró nem titkolta megelégedését az összes bolgár pártok tárgyilagos magatartásán, ami garanciája annak, hogy Bulgáriája így nem sodródik kalandos politikába.

## VÁROS ÉS MEGYE

A város tűzifája. Megirtuk, hogy a tanács, aoha árlejtés útján biztosította a város tűzifa szükségletét, a családi telep fáját is megvette. Megtörténtek a lépések, hogy a földművelésügyi miniszter a városnak átengedje a fát. Azonban a város vállalkozója a Csabai Aruraktár Részvénytársaság igyekszik menekülni a vállalt kötelezettségétől és kéri viseza a kancióját, azzal érvelve, hogy a város az árlejtés megtartása után, nyolc napnál tovább várt és a fát árza közben annyira felment, hogy az árlejtséi árat most már nem tudja fentartani. Eltekintve attól, hogy a fát nem börze cikk és a vállalkozó már tavasszal megveszi azt a fát, a mit nyáron vagy ősszel szállítani fog, a tanács úgy határozott, hogy azért sem menti fel a vállalkozót, mert a közszállítási rendelet hatvan napot biztosít a városnak a beérkezett ajánlatok átszámítására, összehasonlítására és bizonyos feltételek iránti érdeklődésre. A gazdasági szék ma úgy határozott, hogy a részvénytársaság kárára és a veszélyére új árlejtsét ír ki a tűzifára és kártalanítást a visszatartott ovadékból fedezi. Az árlejtsét augusztus 9-én tartják meg.

Új földparcellák. A gazdasági szék úgy határozott, hogy a Kristyóry János által eddig egy tagban bérelt 245 hold földet a jövőben több részben adja ki és utasította a mérnöki hivalt, hogy a földet parcellázza.

# Aradi tűzérőhadnagy naplója.

(A szeszélyes gránátok. — Mélyen az olasz katona. — Elkéseredett kézitűsák. — Idegek a háboruban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 26.

Vasárnap közölte az Aradi Közlöny Seb. Béla dr. aradi ügyvéd, huszárfőhadnagy harc-téri feljegyzéseit az Isonzo menti hadszíntérről. Az ügyvéd-tüzértiszt érdekes naplójából valók ezek a további megkapó esetek is:

(A halál szélén.)

Négy tűzér nyugalmasan átaludta az éjszakát egy ágyufedezékben. Reggelre ébredve azt találják, hogy a fedezék egyik oldala egészen ki van dudorodva. Utána nézve észreveszik hogy egy 15 cm. gránát zúdere kandikál be odjukba. Éjjel jött a hivatlan vendégcske, de dögöltten. Nem robbant s úgy meg sem zavarta embereink álmát.

Jóval a Batterie Stellung mögött utat hasítanak a hegyoldalába a pionerek. Eltévett gránát csap le közibök. A nagy légnomás széjjel tépi vezetőjüket, egy önkéntes káplárt. A hatás egyenesen borzalmas. Notesz könyvét a szívébe nyomta. Végtagjai, ruhadarabjai csatokban lógnak a környező faágakon.

Számtalan hasonló eset. Kivégja a sajkát menage osztás közepette az emberek kezéből, nem sebesül meg senki. Széjjel szedi a lovat, míg a Tragtierführer sértetlen marad. Szénát visz a fején egy szloven paraszt, golyósítás, a széna tüstölögi kezd, a tüzes löveg átjárja, a parasztnak kutya baja. Mind-mind a véletlen majd szerencsés, majd szomorú játékát tükröztetik vissza.

(A talánok — a macheroni (csötészta) evők.)

Legjobb csapatokat dobják a frontra ellenünk. Bersaglieri és Alpinieket. Az elite csapatokat. Sorozásra kerülő legények közül először az alpinieket, majd a Bersaglieriket szemelik ki, a maradék a közönséges gyalogos ezredeknek jut. Az alpinik ügyes, fürgé emberkék. Zöldes lóden kalapot, háti zeákat, hegy-mászó botot s vékony eső gallért hordanak. Rendszerint az éj folyamán, a sötétség leple alatt kusznak fel állásainkhoz a hajnalhasadtával támadnak. Ilyenkor zeákjukat, botjukat hátrahagyják. Ennek előnye, hogy könnyebben mozognak, hátránya, hogy esetleg néhány napig élelem nélkül maradnak. Ily nkor se előre, se hátra. Bersaglierik nagy fene tollas kokárdás kemény kalapot viselnek. Kégyelmetlen, kellemetlen darab. Eszambe jutnak az idők, midőn nagyapáink csákóban vereskedtek.

Gyakran megcsik, hogy a csötészta evők oly ügyesen másznak az éjben, s kődben s hegyek meredeksein, hogy a legébrebb örkődés dacára csak akkor vesszük észre őket, amidőn állásaink előtt feltűnnek. Legtöbb esetben azonban cáltudatosan engedjük őket egészen közel a drótóig. Most fénysszórók világítják meg a terepet, kézi gránátok villannak, lángvetők vizipuska módjára tüzet szórnak, aknák robbannak, puska ropog, gépfegyver kattog. ágyu bömbl. Kész pokol! Mégis sikerül néhány szakasznak felküzdeni magát. Erre a szó-szoros értelmében vett birkozás, puskatus, szurony következik. Bakáink letaszítják a tollas legényeket a mélybe. Összehordott szikladarabokat gördítenek seájuk s mire kibújik vérveres sugarával a sap, néhány száz alpini holtteste borítja a szörnyű küzdelem helyét. Ez a pozíció haret Itt személyes bátorságra, erőre, hidegvérre van szük-

ség és ez az a pont, hol gyalogosaink messze tuleszárnyalják a taliánokat. Más a természete, de meg nem létérdéke a háboru. Amilyen könnyen hevül, oly hamar lankad. Jobban szeret: 8—10 kilométerről lehuzogatni az ágyut, mint a rohamot. Maga viszont nagy respektussal viseltetik az ágyutüz iránt. A hova egyszer lövegsink lecapnak, ott nem látsz többé olaszt. Nem szivesen katonáskodik. Egy évvel ezelőtt Palermoban száz, meg száz aszszonyt látiam sírdogálni a kaszárnya előtt. Később magludtam, hogy a kétségbeesett jaiवेशकेलेशनेक az az oka, hogy hozzátartozóik a rendes védkötelezettség teljesítése céljából bevonultak. Nem céloz lerántani az ellenséget, de tapasztalaton alapuló szilárd meggyőződés, hogy a magyar, horvát, bosnyák s román bakánál nincs jobb a világon. Hálátlan szomszédaink pedig nagyon csalatkoztak, amidőn öreg néptelkelők helyett izmos sorkatonaságra találtak az Isonzo völgyében.

(Nők.)

Kis változatoságot hoztak életünkbe az ápolónői csoportok. Voltak közöttük csinosak, fessék, a legtöbbben azonban olyanok, kikre azt szokás mondani, intelligens, kedves, szimpatikus, csak nem szép. Hamar megbarátkoztak a körülményekkel. A bátrabbak egész a Schwarmlineáig, ágyufedezéig is előre bujtak, míg a többiek a Hilfsplatzokon és Sanitäts-anstaltoknál huzták meg magokat. Természetesen mindenütt meleg fogadtatásra találtak. Hiszen hát Istenem, nincs minden nap ütközet s ilyenkor egyéb szórakozás után lát az ember. Egy kis

(Lovak a hegyeken.)

Csodálatos terepműhelyei az Istennek. Mondhatnám, nekik jut a háboruban a legkéseőbb feladat. Különösen a Tragtiereknek (a máliahordó lovaknak). Hordanak, cipelnek, míg marjuk kisebesedik s ha már nincsen semmi remény a felgyógyulásukhoz, kiváló szolgálatuk elismerésül egy jól irányzott golyót kapnak. Ezer veszélynek vannak kitéve. Ragályos nyavalyák tizedelik. Aznak-fáznak, sokszor nélkülöznek. Így Szerbiában előfordult, hogy az élelmezés nehézsége s az utak feneketlen sáros volta miatt napokig falevelet rágtak. Keskeny hegyi utakon legurultak, sokszor lehetetlen a megközelítésük, éhen pusztulnak. Emellett ágyu, puska épugy leteríti mint az embert. Bámulatos megadással viselik sorsukat. Láttam lovat, melynek csipőben eltörött mindkét lába, úgy, hogy képtelen volt felállni. Iszonyu fájdalomai lehettek, de fektében illatos fű esiklandozta orrát. Mit tegyen? Legeljen, vagy fájdalomának engedjen teret. Szerencsés kombináció-

val oldotta meg mind a két kérdést. Egyet nyugott, kettőt harapott a fűből. Láttam egy másikat, melynek egy gránát három helyt tört el a lábát. Egyszerűen felhuzta s mintha mi sem történt volna, tovább legelt. Láttam lovat, mely legurult a mélybe, két helyen betört a koponyája, egy szemét kiütötte, mégis felépült s ma már tovább teljesít szolgálatot. Megbecsülhetlenek a hegyi háboruban a mulik. Ezek a komikus, nagytüli állatok. Biztosabban járnak ezek a sziklák között, mint a legügyesebb turisták. Legjobb megára hagyni. Először óvatosan elsőlébaival kipróbálja, megbírja-e a szikla, nem-e osuszik ki alóla s csak aztán lép rá teljesen. Igénytelen, kitartó, de ha a hangját hallom, akkor elátkozom még a fajtáját is.

(Idegek a háboruban.)

A háboru az izmok, de főként az idegek munkája. Jól tudom, hogy a legerősebb embert is leteríti egy nyavalyás puská golyó, mégis azok kerekednek felül, kik fizikailag erősebbek s a kik egészségesebb idegrendszerrel bírnak. A ki jobban bírja a fáradtságot, a nélkülözést, a hideget, a ki az idegtépő ágyu és puskatűzben, valamint a technika minden vívmányával ezer pokollá varázsolt ütközetben is megtudja őrizni flegmáját, az gyűri le a másikat. Es ezen a ponton óriási különbség van az emberek között. Csak így lehet megérteni, hogy a ki tartalékos zászlós, ki a polgári életben szorgalmas bank hivatalnok, már a huszadik explosió után arról panaszkodik, hogy örületes főtájtása van. Csak így lehet megérteni, hogy a

szlovén paraszt élénk srappell és gránát esőben isteni nyugalommal kezelje réjtét. Holnap visszaköltözik és nyugodtan alszik - abban a kunyhóban, melyet ma gránát rongált meg. Csak így lehet megérteni, hogy a szegedi bakák nyugodtan tovább szalonnáznak a fedezékben, miközben néhány lépésnyire levő társát ellenséges golyó találja. Bámulom ezt a gyönyörű flegmát!

## Dadányi György regényes bujdosása az orosz front mögött.

(A belzi erdő portyázó huszárai. — Egy ezred vadászik hetven emberre. — Vizsgálat az apácázárdában. — A bajonett hegye előtt.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 26.

II.

— Miután az oroszok kitakarodtak — folytatta Dadányi György főhadnagy nagy érdekességű elbeszélését (amelynek első részét vasárnap közöltük) — még néhány napig betegem feküdtem az iskolaszobában. Allandóan ott volt betegágyamnál Schwester Cecilia, a főnöknő s sokszor fellátogatt hozzám a belzi állomásfőnök, Wojnarowszky, aki szintén roppant kedves volt s sok mindenben volt segítségemre.

— Ot nap mulva izgatottan siettem be a szobámba Schwester-Oberin s lelkesedve mondja el, hogy a plébánián is van egy huszártiszt, aki azt mondja, hogy ismer engem s meg fog látogatni. Tényleg betoppant hozzám délután egy kis köpcös, reverendás alak, én kiugrottam az ágyból s a nyakába borultam. Egymást átölelve, mozdulatlanul nevetve zokogtunk néhány percig. A reverendás barát Woat Max tizenhatos huszárkapitány volt, aki velem együtt ordonánetszt volt a Truppendivisióval. Ot Belzben a katolikus pap rejtegette.

— Két nappal később előkerült egy tüzérszászlós, Rendl Franz, aki eddig egyik parasztlázban volt s ekkor Maxhoz költözött a plébániára. A zászlós fejlődést kapott, amely bal szemének idegeit szétlépve, arcán jött ki. A seb súlyos volt, de — habár a szegény zászlós semmitféle orvosi kezelésben nem részesülhetett, — lassanként begyógyult, csak bal szeme világát veszítette el örökre Rendl.

(Hetven katonánk guerilla-haroc a belzi erdőből.)

— Lassanként kiderült, hogy Belzben és környékén körülbelül hetven emberünk van, a szegényházban pedig vagy husz tebeültünk, akiket szintúgy ott felejtettek az oroszok, mint engem. A hetven ember közül husz huszár volt, legtöbb a tizenhatosoktól. Ezek lovaikat kiadták a környékbeli parasztnak, ők maguk a belzi erdőben valóságos termet ástak a föld alatt s ott eldegláltak. A többi ötven közül a legtöbb Kaiserjäger volt, akik a környéken szétszórva bujdosnak.

— Amikor ezt megtudtuk, én meg Max szerveztük az egész társaságot. Mindenekelőtt az a terv merült fel, hogy nem tudnánk-e átvágni magunkat, keresztülörni a mi harovonálunkig. Időközben Belzet

újra megszállották az oroszok s nem tudtuk, mi van a környékén, ezért egy patrult küldtünk ki. Négy huszár indult el kozákruhát öltve magára. Három napig maradtak oda, bebolyongták az egész vidéket, de aztán azzal a szomorú hírral tértek vissza, hogy nem tudtak eljutni a mi harovonálunkig, minden irányban harminc-negyven kilométer körzetben valamennyi falut az oroszok tartják megszállva.

— A huszárok ezután még jó hosszú ideig portyáztak a környéken. Kozákruhát öltve magukra indultak kirándulásra s nagyon sokszor tűntek el miattuk titokzatos módon orosz patrulok, kisebb csapatok. Az oroszokat babonás félelem fogta el, nem tudtak a dolog magyarázatára jutni s végre is gyanítani kezdték, hogy a belzi erdőben néhány katonánk rejtezik. Négyezer-ötször is előfordult, hogy kisebb különítményt, harminc-negyven-ötven embert küldtek az erdő felkutatására, de ilyenkor a huszárok felöltve attilájukat, felvették a harcot s az oroszok közül egy sem tért vissza. Végre is, amint az apácáktól hallottam, az orosz tisztek közt az a hit vert gyökeret, hogy a belzi erdőben, egy nagyobb, legalább ezer (önyi) detachement-ünk van. Körülkerítették egy egész ezreddel az erdőt, a huszárok azonban vitézül és makacsul védekeztek, amíg az utolsó emberig elesetek. Tragédiájukat elősegítette, hogy egy rutén asszony elárulta rejtekhelyüket. Elfogyott ugyanis a huszárok élmiszere s ők lassanként visszakérték a kiadott lovakat, hogy meg egyék azokat. Egy rutén asszony nem akarta visszaadni a lovat, mire a huszárok erőszakkal vették el azt tőle. Ez az asszony aztán bosszúból elárulta őket.

(Szobafogságban az apácák közt.)

— Én közben nagyszerűen éltem a zárda-ban. Az összes testvérek nagyon kedvesek voltak hozzám, esténkiat, amikor lefeküdtem, mind a nyolcan körülülték az ágyamat, meséltek nekem, megtanítottak lengyelül. En elsimta azt hittem, hogy sohasem fogom ezt a nyelvet megtanulni, de már három hónap mulva ugy beszéltem, mint a vizfolyás.

— Soha életemben nem volt eszet a kezemben, de hogy az idő teljen, elkezdtem festgeteni is. Aztán az apácákkal játszottunk, hancuroztunk, nagyon összebarátkoztunk, tegeződünk is. A legtöbbször azonban fából faragtam különféle modelleket, legtöbbször ágyukat. Már mindegyik apácának adtam emlékül

ilyen ágyut, legutoljára, december első napjaiban egy kis gyorstűzű ágyun dolgoztam, amelyből gyufákat lehetett külön. Ezt a főnöknőnek szántam.

Közben azonban a faluban már kezdtek sutlogni, hogy az apácák osztrák-magyar katonákat rejtegetnek. A nyakunkon voltak az oroszok s emiatt én hosszú időn keresztül nem is mozdultam ki a szobából. December első napjaiban azonban nem bírtam már ki tovább a szobafogságot. Ep akkor állott be a zárda udvarán a kis tő s én egy délielőtt lementem az udvarra az állomásfőnök kis leányával kocsolyázni. Szerencsétlenségemre a szomszédok meglátott egy moszkalofit asszony. Civilruha volt ugyan rajtam, de már magában az is feltűnhetett, hogy kerül férfi a zárda s aztán meg sárga tiszti eszmám is rajtam volt...

(Elárulva.)

— Másnap korán reggel — véletlenül, szokásom ellenére — már lementem az istálló mellé a szerszámkamrába, ahol furnifragni szoktam. Egyszerre csak berohan magából kikelve az egyik nővér. Hiszterikusap kacagott, de én mindjárt láttam, hogy baj van. Végre nagy nehezen, szakadozva megmondta, miről van szó:

— Az oroszok... körülkerítették... revizió...

— Fogtam a sapkám, kiugrottam az ajtón. Az udvaron már láttam az oroszokat, de azok nem láthattak engem. Azonnal beugrottam a szomszéd istállóján, ott szó nélkül nyakonsiptem a tüzér Vormeister s huztam felfelé a létrán, a szénpadlásra. A padlás fele egész üres volt, a másik fele a tetőig meg rakva szénával.

— Belevágtuk magunkat a szénába s kezdtünk keresztül mászni. A fal felé némileg lejtősdött a széna, majd megtulladtunk, míg végre a fal mellé értünk. En egy gerenda tövében feküdtem le egészen benn a szénában, csak a csizmám állt ki belőle egy kicsit, a tüzér meg a sarokban bujt el.

— Rettenetes izgalmas percek teltek el. Éreztem a nyakamon minden érverésem s csak egy gondolat járt folyton a fejemben, innen nincs menekvés, innen nincs menekvés...

— Fogalmam sincs, mennyi idő telt el, lehetett öt perc, de lehetett egy fél óra, vagy egy óra is. Halálos csendben, semmi sem moccant, a lélegzetünket is visszafojtva vártunk. Végre hallottuk őket felmászni. Tőben lehettek, az egyiküknek rekedt, basszus hangja volt, amely még mindig a fülemben cseng. Szétnéztek, aztán megint lemásztak.

— Mozdulni még mindig nem mertünk. És tényleg, kisvártatva újra hallottam, amint másznak fel a létrán...:

— A rekedt hangosan káromkodott. „Itt kell ezeknek a kuttyáknak lenni, itt kell ezeknek a kuttyáknak lenni!” — mondta folyton.

(Farkasszem az orosz bajonettel.)

— Ami ezután következett, az a legretentesebb tortúra volt. Ha tudnám, hogy a legborzalmasabb kínzástól szabadulnék ez által, akkor sem szeretném még egyszer keresztül élni. Az egyik orosz beveti magát a szénába. Hallom, amint liheg, hallom, amint keresztüldolgozza magát a szénán. Most a másik fal mellett... Valami új neszt hallok... Óh istenem, vajon mit csinál, vajon mit csinál... Igen, most már tisztán hallom, bajonettjével döfköd szerteszét a szénában... Ez a vég... Megfognak, talán fel is akasztanak...

— Most már itt van mellettem... Nem lehet m. szebb, mint egy méternyire, még a lélegzetem melegét is érzem. Hosszu hegycskés, a falról hull a vakolat... Soha életemben nem jártam templomba, de istenem, istenem, ha most megszabadulok, akkor adok száz, nem: kétszáz koronát Szent Antalnak...

— A bajonett... Most két arasznyira tölem furódik a falba. A következő dötés engem ér... Ha a fejemet, vagy a gyomromat, akkor végem... De ha csak a vállamat... Akkor... Igen, összeszorítom a fogam, nem fogok mukkani sem, egy han.oi sem. Most már tisztán látom, a bajonett az arcomat fogja érni... Mozdulni nem lehet, mert akkor meghallja... A kezemet azért az arcom elé tartom... Az érverésemet hallok... Még kettő... még egy... most... A bajonett fél centiméternyire arcomtól éri a gerendát... Amikor a kozák visszarántja, végighasítja fél arcomat, folyik le rajta a meleg vér... Nem fáj, nem érzem... A bajonett... Most már tölem jobbra van...

— A kozák tovább oszszott a tüzer felé. A tüzernek hóna alá dőlt, aztán megint felém jött vissza. Ott motoszkál mellettem, most észre fogja venni a eszámamat... Most már nem hallok semmit, de úgy érzem, ott van előttem, engem néz, merően néz, figyel, ha moccanok végem van...

— Nem tudom, meddig tartott az egész. Egyszerre csak a tüzer megszólalt:

„Elementek már!”

— Ordítani, kibájni szerettem volna örömben. Aztán odakusztem a tüzer felé. Valami nagy, leküzdhetetlen vágy vett erőt rajtam, most rá kell feltétlenül gyujtanom, tudom hogy baj lehet belőle itt a szénapadláson, de meghalok, ha nem gyujthatok rá egy cigarettára. Nálam nem volt. Megkérdeztem a tüzért:

„Van nálad cigarettá?”

— Nála sem volt. Mozdulni még mindig nem mertünk. Vártuk mi történik. Egyszerre csak alulról valaki halkán felszólalt:

„Psz! pszt!”

— Ujra hevesen dobogott a szívem. Nam mertünk moccani, biztosra vettük, hogy az oroszok ki akarnak esalni bennünket. Aztán újra hallottuk kísértetiesen:

„Psz! pszt!”

— Aztán a nevetem szólították. Erre már lemasatam. A mindenek hívott le bennünket, az istállóban pedig várt már a főnöknő. Halál-sápadt volt a sirva, zokogva mondta:

— Kedves, drága fiam, mi lesz veled! Itt nem maradhat, ezek megint el fognak jönni, hogy fogsz kijutni... Istenem, istenem...

Aztán kinéztem félig kidugva a fe-

jemet, aztán én is tisztában voltam minden-  
nel... Itt nem maradhatok, az bizonyos. El  
kell innen menni, még most, rögtön, pedig az  
éjszaka holdvilágos... Az oroszok pedig...  
Igen, az oroszok körülfogva tartják az  
egész házat... Minden tíz lépésnél űr, a kapu  
előtt is... Pedig el kell mennem, el kell  
mennem...

Zádor Jenő.

## Dohánykertészek fináncadója.

(Megvesztegetett pénzügyőrök. — Az  
első „gyorsított” főtárgyalás Aradon.)  
Az Aradi Közlöny tudósítói írták.

Arad, július 26.

Ma reggel tíz órakor először ült össze  
Aradon a törvényszék ugynevezett ötös ta-  
nácsa, hogy a gyorsított eljárás szerint itél-  
kezzenek egy bűnügyben. A háborús törvények-  
nek egyike ugyanis bizonyos bűntényeknél  
gyorsított eljárást ír elő, amely abból áll, hogy  
vizsgálat mellőzésével az ügyészség teljesít  
nyomozást, amely a vizsgálat értékével bir, így  
az ügyészség s nem a törvényszék ad ki vád-  
íratot, amely ellen felfolyamodásnak helye  
nincs. A vádirat kiadása után lehető rövid  
időn belül ki kell tűzni a főtárgyalást, amely-  
nek bírói tanácsa nem három, hanem öt tag-  
ból áll. Az ötös tanács ítélete ellen felebbezés-  
nek nincs helye, jogorvoslatnak csak egy a  
módja: a kir. Kuriához benyújtott semmisség-  
pen. sz.

Az új törvény szerint gyorsított eljárás  
szerint jár el a törvényszék megvesztegetés  
büntetéséről is. Megvesztegetés büntetével van  
vádolva az a negy kúrtosi pénzügyőr, akinek  
esetéről az Aradi Közlöny már megemlékezett.  
Bereczky Zsigmond pénzügyőr fővizsgáló, He-  
gedüs Ignác, Gáspár János és Stahl Mátyás  
pénzügyőri vizsgálók 1914. év végén és 1915.  
év elején többször megtették, hogy megjelente-  
k az elsőkhöz tartozó puszták valamelyikén,  
ott kijelentették a dohányosoknak, hogy el-  
lenük névtelen feljelentés érkezett, házkutatást  
tognak tartani, de elátnak ettől, ha a dohán-  
yosok nekik fejéknél két-három koronát fi-  
zatnak. Ötször-hatszor zsaroltak így meg a  
szegény dohányosokat, míg végre egy uradalmi  
intézőnek feltűnt a dolog, jelentést tett a kúr-  
tosi esendőrősnél, amely rövidesen végére  
járt a dolognak. A fináncok ellen tegyelmi in-  
dult meg, amelyek eredményeképp elcsaptak  
úkat, a tegyelmi iratait aztán áttette a kir.  
törvényszékhez. Az ügyészség részéről Tompa  
Gyula dr. folytatta le a nyomozást, amelynek  
során egész községeket, tanyák összes lakóit  
ki kellett hallgatni. A vizsgálat eredményeképp  
nem kevesebb, mint hatvanöt né vádlott ellen  
adott ki vádiratot.

Reggel tíz órakor kezdte meg a főtárgya-  
lást az ötös tanács, amelynek tagjai Bíró  
József királyi táblbíró elnöklete alatt Popa  
György dr. Nagy József, Aknay Andor és  
Lehrmann Viktor. A közvádat Tompa Gyula  
dr. képviselte, a vád ottak egyike sem nevezett  
meg védőt s ilyet számukra nem is rendeltek  
ki. A négy pénzügyőr megvesztegetés büntet-  
tével van vádolva, míg a dohányosok megvesz-  
tegetés vádjával.

A pénzügyőr-vádlottak közül csak egy  
jelent meg: Hegedüs Ignác, Gáspár János és  
Stahl Mátyás katonai szolgálatra vonultak be,  
Bereczky Zsigmond vádlott pedig amikor  
megkapta a távirati idézést, megszökött. A  
törvényszék most elrendeli körözését. A dohán-  
yosok közül, mint vádlottak mára voltak be  
idézve Kotorzó Jánosné, Kelemen Lajosné,  
Stubel Jánosné, idősebb Szántó József, ifj.  
Szántó Józsefné, ifj. Szántó József, Rávósz  
Tamás, Szabó István, Pap Andrásné, Kovács  
Antal, Piroška József, Simon György, Szabó  
György, Kelemen Istvánné, Varga József, Tóth  
István, Kalocsay István, Kovács Mihály, Hid-  
véghi, ifj. Kovács István, Kalocsay János,  
Csertyus József, Nádudvari István, Kotorzó  
József, Vajta András, Sáli József, Tóth Péter,  
Piozere György, Jusztin Márton, Kovács István,

Galli András, Kotorzó Pál, Tóth Ferenc, Szu-  
szán József, Farkas István, Halasi Károly, Szu-  
szán István, Szuszán János, Jambrik János,  
Kis András, Mészáros János, Benkő István,  
Kis Mihály és Argyelán Mitró. Közülük Piozere  
György, Jusztin Márton, Kovács István, Galli  
András és Kotorzó Pál hadbavonultak s a  
főtárgyaláson nem jelenhettek meg.

Az első vádlott, akit kihallgatnak, Hegedüs  
Ignác husz éves volt pénzügyőr, most szintén  
katonai szolgálatot teljesít. Negyvenötrendbeli  
megvesztegetés büntetével van vádolva. Az  
elnök megkérdezi:

— Beismeri a bűnösségét?

— Igen! — feleli a pénzügyőr, aztán el-  
mondja, hogy 1913. augusztus havában lépett  
szolgálatba. Decemberben Gáspár Jánossal  
együtt kiküldték, hogy a nagykamarási utakon  
cirkáljon. Betértek közbe a lőkősbázi pusztára,  
ott Gáspár azt mondta a dohánykertészeknek,  
hogy csempészés miatt feljelentés érkezett ellen-  
ük, ha azonban fejéknél két koronát adnak,  
eláll a motozástól. A dohányosok előbb nem  
akarták a pénzt odaadni, de amikor kettőjüknél  
tényleg motozást tartott Gáspár, tizenketten le  
is fizettek fejéknél két-két koronát. A pénz-  
ből kifizették korcsmai cebhüket, aztán Gáspár  
neki tizenegy koronát adott. Majdnem ugyanígy  
történt a dolog a többi tanyákon is.

Az eddig kihallgatott dohányosok Hegedüs  
elődásával megegyezően adják elő a történte-  
ket, úgy, hogy remény van rá, hogy a főtár-  
gyalást holnap, vagy holnapután befejezik.

## H I R E K

Ellenséges repülők

Versec és Pancsova felett.

(Lelőtték a gépet, vagy elmenekült?)

Az Aradi Közlöny tudósítói írták.

Temesvár, jul. 26.

Szerbia zsoldába szegődött francia aviatik-  
kusok a Dunamenti vidéket olykor megkísérik  
nyugati határunk, meg-meg, ennek határszéli vá-  
rosaink, községeink felett, néha egy-egy bom-  
bát is ledobnak, de nagyobb kárt eddig nem  
tettek és nem is foghatnak tenni, mert  
éber határőreink, bátor pilótáink nyomban  
elhessegetik, ártalmatlanná teszik a francia  
gépmadarakat.

Legutóbb beszámoltunk az Ujvidék felett  
megjelent ellenséges repülők kíséreléséről és  
kudarciáról, amikor is két egymást követő na-  
pon jelent meg egy-egy ellenséges repülő a  
Dunamenti város felett, bombákat is dobott le,  
de kárt nem okozott és a lakosság inkább ki-  
váncsian, mint félve szemlélte a magasban  
kóválygó ellenséges repülőt, akit ágyunk és  
gépfegyvereink tüzelése rövidesen visszaűzött a  
szerb területre.

Három nap előtt Torontál és Temes déli  
részei felett jelent meg egy ellenséges aviatikus,  
aki kirándulását — hr szerint — életével  
fizette meg. Mult hét péntekjén délelőtt jelent  
meg a Belgrád felől jövő francia aviatikus  
Pancsova felett és óvatos magasságban néhány  
körít írt le a levegőben. Bombát ledobni már  
nem volt ideje, mert éber figyelőink rögtön  
jelölték az ellenséges gépmadar közeledését,  
amire pilótáink és kitűnően működő ágyunk  
heves tüzelést kezdtek a magyar földre tola-  
kodó ellenséges repülőre. A golyózáporban a  
francia aviatikus nem tudott visszamenekülni,  
több golyónk találta a gépet, amely a város  
határában lezuhant, a benne ülő francia aviatik-  
kus pedig szétroncsolt tagokkal holtan terült el  
a földön. A gépe francia gyártmány volt. Egy  
másik verzió szerint az ellenséges repülő, ami-  
kor észrevette, hogy üldözik, gyorsan vissza-  
fordult és szédületes magasságba emelkedve  
elmenekült szerb területre.

A temesmegyei Versec város felett szintén  
pénteken délelőtt jelent meg egy ellenséges



repülőgép, valószínűleg ugyanaz, amelyik Pannosova felett jelentkezett. Határvidékünk kitűnően meg van védve, őrállomásaink éber figyelme már messziről jelzi egy-egy ellenséges repülő vakmerő kísérletezését, a mi repülőnk elszánt üldözése nem sok időt hagy az ellenséges kirándulóknak, akik rendszerint még a feluton visszafordulnak, ha pedig betolakodnak területünkre, életükkel fizetik meg a vakmerő kirándulást. A határmenti lakosság különben teljesen nyugodtan viselkedik, látja és tudja, hogy félelemre nincsen ok, mert az ellenséges kirándulók, ha magukban nem, másban semmi esetre sem tehetnek kárt.

— **Kitüntetés.** Gyórfy Ernő szolgálaton kívüli viszonyban m. kir. honvéd főhadnagy az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül megkapta a signum laudis.

— **Bírói berendelés.** Az igazságügyminiszter Apor Lipót dr. aradi szármású szegedi királyi ítélőtáblai bírót saját körélmére folyó évi szeptember elsőjétől kezdődőleg hat havi időtartamra a budapesti királyi ítélőtáblához helyezte át. Ez az intézkedés a budapesti királyi ítélőtábla rendkívül megnövekedett ügyforgalmának lehető gyors lebonyolítása érdekében történt.

— **Szerződésesző városi földbérlet.** Felszólaltunk amiatt, hogy a város ama bérlői közül, akik konyhakertszetre vannak kötelezve, csak kevesen felelnek meg ennek és hogy akik bevetnek is konyhaveteményt, azok is elkerülnek vele az aradi piacot. A gazdasági szék ma foglalkozott ezzel a kérdéssel és arra kéri a tanácsot, hogy a szerződések betartását szigorúan ellenőriztesse, akik nem felelnek meg, azokat a *bérlőtől mozdítsa el azonnal.*

— **Négy huszártiszt gyászjelentése.** A 12. közös huszárezred tisztikara gyásziapon jelenti, hogy bajtársaik: von der Labe főhadnagy, losonci báró Bántfy Jenő hadnagy, Smoley Richárd dr. és Marinovics Lajos dr. tartalékos hadnagyok az északi harcúton 1914—1915 év folyamán hősi halált haltak. A négy elesett hőstiszte a 12-ös huszárok július 29-én reggel 8 órakor Kassán a helyőrségi templomban mondatnak gyászmisét.

— **Előléptetett 33-as tiszték.** A közös hadsereg rendeleti közlönye tudatja, hogy a király az aradi 33-ik gyalogezredben Szilágyi László és Fruhwald Antal hadnagyokat főhadnaggyá, Dolga Imre zászlóst hadnaggyá nevezte ki.

— **Hősi halál.** Lukács Gyula a háziezred önkéntes káplárja június 25-én Lemberg mellett Vodniki község előtt éjjeli harcban ellenséges golyótól találva hősi halált halt. Balta Béla altábornagy unokaöccsét gyászolja az elhunytban.

— **Krisztina-ünnep Menyháza fürdőn.** Vasárnap július 25-én, Krisztina napján, özv. Wenckheim Frigyesné névünnepén a Wenckheim uradalmakhoz tartozó Menyháza fürdőn szép ünnepély volt. Reggel Siebig Frigyes plébános misét mondott, amelyen a fürdőző előkelő közönség élén Urbán Iván báró főispánnal és családjával teljes számban részt vett. A mise után a plébános megkapóan esztelte beszédében azt a jöttékony és áldásos tevékenységet, amelyet a háború óta sebek gyógyításával Wenckheim Frigyes grófné folytat. Este a fürdő közönsége nagy kedvvel vett részt a Krisztina-napi fényesen sikerült tombolán, amelynek jövedelmét 370 koronát a vak katonák alapjára juttatják.

— **A siket-néma gyilkos kísérlete.** Ma este tíz óra után Alács Péter cipész mester a Révay-utca 2. számú házában lévő üzlethelyiségében nyugodtan olvasta az újságot. A teljesen nyomorék testű, törpe termetű ember elé toppant hirtelen egy tagbaszakadt férfi, a ki a kezében tartott egy méter hosszú vasdoronggal fejbe vágta Alácsot úgy, hogy ezt nyomban előntötte a vér. A merénylő valószínűs dühöngve rontott a nálaul sokszorta gyengébb emberre, akinek jajgatására összefutottak az utcán járók és a közben megugrott tettes után vetették magukat és elfogták. Weil Károly dr. rendőrfogalmazó inspektoros körútján több detektívvel akkor érkezett oda, a mikor a merénylőt visszavitték a cipész üzletbe, hogy a telefonon értesített rendőrséget bevárják és neki átadják. A teljesen apatikusan viselkedő bűnöstől azonban semmit sem tudott meg a nyomozó hatóság, mert az siket-néma. Jelbeszédrel nagy nehezen annyit volt kivihető belőle, hogy áldozata ki akarta őt fosztani, el akarta venni a pénzt és önvédelemből használta az elefánt leütésére is alkalmas hatalmas vasdorongot. A tanúk azonban emlékeznek a tettesre és elmondották, hogy már több este leselkedett az említett cipész üzlet előtt, a melynek gazdájáról feltételezhető, hogy ha rátámad könnyen végezhet vele. A merénylő állítólag cipész segéd és a nevét Buttinger Józsefnek írta le a rendőrségen.

— **Közjegyzői kinevezés.** A király Ring Béla dr. aradi ügyvédet vinkai királyi közjegyzővé nevezte ki. Az aradi ügyvédi kar komoly tudású és szimpatikus tagja már legközelebb elfogadja új tisztét.

— **Egyházmegyei közgyűlés az aradi evangélikus egyházban.** Folyó hó 27. és 28-án az aradbékési egyházmegye Aradon tartja évi rendes közgyűlését. 27-én délelőtt 9 órakor iskolaszéki-, délután egyéb bizottsági gyűlések; este 6 órakor előértekezőlet. 28-án reggel 8 órakor gyámintézeti isteniisztelet és utána gyámintézeti közgyűlés, ezt pedig követi az egyházmegyei közgyűlés. Az összes gyűlések a felső kereskedelmi iskola dísztermében tartanak meg.

— **Dr. Richter-féle Anker Liniment** már régóta kitűnően bevált házi- és bedörzsölésre eszű, köszvény, meghülés, bénulás, keresztcsontfájdalmak ellen. Különösen azoknak ajánlatos, a kik többnyire a szabadban tartózkodnak. A táborban, harcbanállókknak nélkülözhetetlen. Kapható 80 fill., 1.40 és 2 koronás üvegekben minden gyógyszerárban, vagy közvetlenül dr. Richter gyógyszerárában az Arany Oroszlánhoz, Prága I. Elisabethstr. 5. Ügyeljünk a horgony védjegyre, mely minden dobozon látható. 8809

— **Írógépeket, levélbélyeg-gyűjteményeket és egész könyvtárakat** méltányos áron vesz Kerpel Izsó könyvkereskedése. 193

— **Felhívjuk a tanuló ifjúság** figyelmét a szünidő alkalmából Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölcsönkönyvtárára. 3

— **Papírárubból nagy engedményt** nyújt viszonteladókknak Kerpel papírnagykereskedése. 193

— **Előnyös cipő-kiválasztás!** Tamesvári üzletem felosztása miatt az ősszonnán át szállított elsőrendű cipőt rendkívül mérsékelt áron bocsátom áruba. Weinberger János cipőárúháza, Arad, Andrassy-tér 20.

— **Írásainkák, sokszorosítások, írógépjavitások, előnyös áron eszközöltetnek.** Gyors-, gépiró- és könyvelői szaktanfolyam. Ziffer és Hollos, Br. Bohus-palota. 1387

— **Az „Aradi Közlöny” egyes példányai** Budapesten kaphatók Breuer Nővérek dobánytözsdejében VI. Teréz-körút 54.

— **Apróhirdetések az „Aradi Közlöny”** részére felvételnek a Messenger-hoy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

## EGYESÜLETI ÉLET.

### A patronázs-egylet közgyűlése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 26.

Az aradi patronázs-egylet július hó 25-én a városbáza kistermében tartotta meg évi rendes közgyűlését. A szabadságon levő Urbán Iván báró főispán és a megjelenésben akadályozva volt Fábian Lajos törvényszéki elnök távolléte folytán a közgyűlésen Köller János kir. ítélőtáblai bíró társelnök elnökölt, ki kegyeletteljes szavakban megemlékezvén báró Neuman Dánielnek védasszony, Sariott Domokos ügyvezető elnök, Török János dr. alügyész és Glück Károly választmányi tag elhunytáról, a közgyűlést megnyitotta a jegyzőkönyv hitelesítésére Tisch Mór dr. és Embej Iván tagokat kérésre fel.

Ezután Keller Lajos főtitkár terjesztette elő gondosan, minden körülményre kiterjedőleg szerkesztett első évi jelentését, melyből örömmel győződtek meg a jelenlevők ezen egyesület magasztos nemes hivatásáról. A tartalmas jelentésből feljegyeztük a következőket:

Az egyesület 1914 május havában 2685 korona költséggel az Orczy-utóban egy menhelyet állított fel, illetve létesített, melyben a környezetükben züllésnek kitétt gyermekeket és fiatalok büntetőket helyez el, ott megfelelő elnevelésükig foglalkoztatja, tanítja, neveli s teljes megfelelő ellátásban részesíti. A menhelybe a múlt év hét hónapja alatt beutaltatott 68 fru és 44 leány = 112. — Ezek közül iparostanoncú elhelyeztetett 44, hozzátartozóinak átadott 12, fiataloknak bíróságához visszakísértetett 4, az általi gyermekmenhelybe visszakísértetett 9, megszökött 19, kórházba szállítatott 6, önként elbocsátatott 4, a hadiengerészethez basoroztatott 1, a menhelyen maradt még 15. A gyermekek 7 hónap alatt összesen 2262 napi eltartásban részesültek. A menhely fenntartása 2844 kor. költséget volt igénybe. A kik a menhelyet meglátogatták, azok a látottak s tapasztaltak felett legnagyobb meglepedésüknek adtak kifejezést. Elismerésük jeléül becses anyagi támogatásban részesítették a menhelyet báró Neuman testvérek, Glück Károly, Grósz József, Mairovitz Mór és fia cég, Oravecz Miklós, Laendler Aladár, Kneffel Károly és fia cég, Aradi légszesszgyár, Aradi kőszén és kősz forgalmi vállalat stb.

Az egyesület működését omdadó, fáradságot nem ismerő tevékenységgel támogatta 504 kirendelt pártfogó s ezek között főképpen a tanítótestület tagjai, kik 555 pártfogóval szemben teljesítették a pártfogói hivatást majdnem teljesen díjmentesen.

Rabegélyezésére 190 kor. 50 fill. lett kiadva 15 egyén részére s az egyesület által létesített konyhakertészetben állandóan 35—40 rabot foglalkoztat az egyesület, munkára, takarékosra szoktatva azokat.

A betölt 1866 ügydarab a megfogvatkozott munkaerő dacára mind elintézve lett.

A titkári jelentés előadó főtitkár elnökével egyhangúlag elfogadtatott.

Az 1914. évi számadások 12,385 korona bevétel s 9384 korona kiadás s 3001 korona maradvánnyal szintén jóváhagyva, kezelőknek s a számvizsgáló-bizottságnak a felmentvény megadatott.

Léjrván a tisztikar mandátuma, Deutsch Andor indítványára, annak elismerő s buzdító szavai után a volt tisztikar újból megválasztatott, csupán a lemondás folytán megüresedett pénztárnoki állásra választatott meg új egyén Pováczay Soma személyében, ki eddig a titkári állással járó teendőket is ellátta, míg a Sariott Domokos elhalálozásával megüresedett ügyvezető elnöki állás kegyeletből ezidő szerint betöltetlenül hagyatott.

Kedves érzést váltott ki a jelenlevők lelkében Köller János elnök indítványa, kinek javaslatára a jelen volt, nemes szívről és jószágról közsismert Vászárhelyi Janka urhölgyet az egyesület nagy lelkesedéssel védnökkül választotta meg.

Végül az 1915. évi költségvetés 14,775 korona remélhető jövedelem és 13,873 korona szükséglettel elfogadtatván s jóváhagyatván, a gyűlés Köller János elnök elnökletével véget ért.

## TANÜGY.

(—) Szűkös figyelmébe. Az Aradvidéki Tanítóegyesület „Diák-Otthoná”-ba (konviktusába) a felvételek az 1915—16-ik iskolai évre most vannak folyamatban. Felhívjuk azon szülőket, akik figyermeküket ezen általánosan elismert nevelő-intézetbe beadni óhajtják, hogy szándékukat az intézet vezetőségénél jelentseék be. Felvételtnek: gimnáziumba, reáliskolába, felsőkereskedelmi, fa- és fémipari szak-, valamint polgári és elemi iskolába járó fiúk. Az évi ellátási díj 600 korona, felvételi, orvosi, ágyneműk használati és tanítási díj címen összesen évi 45 korona fizetendő. Részletes felvilágosítással az intézet vezetősege (Kovács Vince kőművelődei tanácsnak Arad-városháza), szívesen szolgál.

## NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. július 27-én:

Itt először:

Az éjjeli ór.

Böhözal.

Kezdete este 8 órakor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

## NYILTÉR.\*

Ösv. Lukács Gyuláné sz. Balta Irma, úgy a saját részéről, mint az egész kiterjedt rokonság nevében a legmélyebb fájdalommal, megőrt szívvél jelenti, hogy a forrón szeretett, felejtethetetlen, egyetlen legjobb fia és rokon

## LUKÁCS GYULA

az aradi 33-ik os. és kir. gyalogezred önkéntes káplárja

1915. június hó 25-én Lemberg mellett Vodniki község előtt éjjeli harcban, ellenséges golyótól találva, hősi halált halt.

Az engesztelő szent mise áldozat lelki üdvéért, július hóban lesz Kunágótán a róm. kat. templomban az egék Urának bemutatva.

A korán elhunyt lelkének, legyen a Mindenható irgalmas!

Kupa, Kunágota, 1915. július hóban.

Balta Béla altábornagy, ösv. Jakabffy Béláné sz. Balta Vilma, Balta Jenő, ösv. Jakabffy Lászlóné sz. Balta Aranka, ösv. Venter Geróné sz. Lukács Terézia, Lukács Géza, mint nagybátyjai és nagynénjei. 2681

## MUSCHONG

## BUZIÁSI PHÖNIX

vasmentesített szénasavdús természetes ásványvíz.

ÜDIT, ERŐSIT, GYÓGYIT.

Borhoz és pezsgőhöz kitűnően alkalmas.

Bakteriummentes asztalivíz (radioactív.)

FOLKRAKAT ARADON: ösv. Winkler Sándorné, Magyar-utca 4. szám. Telefon 596.

# Hátszeg p. t. város diákinternátusa

fölfesz

## felső kereskedelmi és polgári iskolai tanulókat.

Ellátási díj 500 korona.

Női kereskedelmi szak-  
tanfolyammal kapcsolatos  
leányinternátus.

A délkeleti Kárpátok legszebb  
és legegészségesebb vidékén.

2595

Tájékoztatót küld:

Balás Márton igazgató.

# APOLLO SZÍNHÁZ.

Július hó 27-én, kedden

## Kitagadva

Amerikai dráma 3 felvonásban.

Az előadások 1/6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

## Izr. Leányinternátus

József főherceg-ut 19. sz.

I. emelet.

Elsőrangú okleveles tan-  
erők, gondos nevelés, mo-  
dern berendezés. Elemi és  
középiskolai előkészítés és  
továbbképző tanfolyam. Kül-  
ön tárgyak: Idegen nyel-  
vek, festés, zongora és mű-  
vészi kézimunkák.

Kivánatra prospektus díjtalan.

Igazgató tulajdonos:

Stern Ilonka,

okl. tanítónő. 2027

933. Telefon szám 933.

Legfinomabb

# Petroleum

Str. 56 liter.

1011

# Braun N. A.

festékraktárában

Arad, Boros Beni-tér 7.

# Ablakredők

Valódi amerikai önműködő  
ablakredőnyök gyári rak-  
tára, valamint valódi

lignum sanctum-  
tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kap-  
hatók:

Zimmermann Ignác

norinbergi, díszmű- és játék-  
áru üzletében 1681

Arad, Szabadság-tér 21.

# Költözködők

figyelmébe!

villany bevezetéseket,  
csillár átszereléseket  
jutányosan végez 401

Kalmár József

villanszerelési vállalata  
Arad, Salac-utca 2. sz.  
242. Telefonszám 242.

# Apró hirdetések.

## Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik. Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűkkel 8 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzendők.

A legkisebb hirdetés 60 fillér.

Az apróhirdetéseket előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

### HÁZASSÁG.

#### Hölgyeim!

28 éves keresztény, évi 80.000 koronáig jövedelmező kereskedelmi és bizományi iroda tulajdonosa, házasság céljából megismerkedne egy feltétlen úri családból származó csinos, magas, egészséges, 20-28 év körüli leány vagy fiatal özvegykével. Hozomány nem kell, csak a bérelt gyártelepem megvételére 80.000 koronás kölcsön kieszárolése 10 évre. Kik ezt biztosíthatják, írjanak az „Ujság” kiadóhivatalába „Gyárüzgató” jellegre Kodovvárra. 2679

### OKTATÁS.

Eine deutsche Lehrerin wünscht während den Vormittagstunden deutsche Lektionen zu erteilen. Adresse in der Administration. 2621

### ELLÁTÁS.

Úri leány úri családnál házi díjért, teljes ellátást keres. Réseletesebbet Varsjassy Árpádné, kulturpalota. 2672

### ALKALMAZÁST NYER.

Keresek azonnali felvételeire egy magyar, német és román nyelvet beszélő fiatal fűszeres-segédet és egy tanoncot, Hirschmann Ignác, Lippa. 2686

#### Keresek

vegyeskereskedésembe augusztus 10-ére egy hadmentes, teljesen megbízható első segédet, ki a román nyelvet bírja, rőfös és fonalárubeli ismerettel bírök előnyben részesülnek. Ajánlatok Goldberger G. céghez Marosborsára (Arad-megye) küldendők. 2682

#### Ügyes segéd

és elárúító leány felvételük, kik a játék- és diszmu-szelmében járassággal bírnak, elárúító leányt csak olyan alkalmazók ki már volt üzletben. Cim a kiadóhivatalba. 2669

#### Kiszolgáló leányt

keresek csemegeüzletem részére. Hoffmann Ottó cég Arad, Szabadság-utca. 2679

#### Fűszerkereskedő segéd

kerestetik azonnali vagy augusztus 1-ei belépésre, Färber Lajosnál. 2660

#### Azonnali belépésre

keresünk kereskedelmi vagy gyári irodában több éven át alkalmazható volt fűszerkereskedő, aki Yosi géppan penéktől ír és az irodai teendőket önállóan végezni képes. Irásbeli ajánlatot „Megbízható” címen a kiadóhivatalba küldendők. 2659

### ALKALMAZÁST KERES.

#### Fiatal nő

uri házakhoz bejárónőnek ajánlkozok. Cim Bacsa Gyuláné, Erdélyi-ut 7. sz. 2674

#### Úri családból

származó árva leány gyermeknek mellé vagy hasonló minőségben uri családnál állást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2657

#### Jó irással

bíró 4 polgárit végzett leány, székény fizetéssel állást keres, esetleg 1-2 gyermek mellé. Cim a kiadóhivatalban. 2678

### ÜZLETEK.

#### Andrássy-tér 8.

szánu házban egy kisebb üzlethelyiség — különösen dohányüzletnek alkalmas — azonnali kiadó. Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában, József főherceget 22. szám.

### KIADÓ LAKÁS.

#### Teljesen modern

comforttal, ugymint: központi meleg víz fűtéssel, állandó meleg víz ellátással, gátszárakétfelhelylyel stb.-vel ellátott 2 és 3 szobás lakás augusztus hó 1-re kiadó. Orozy-utca 8. Telefon 975. 2668

#### Nádor- és Dobó-u. sarok

4 utcai szoba, üvegezett veranda, fürdőszoba és mellékhelyiségek-ből álló renovált lakás augusztus 1-re kiadó. 2291

Ezsebet királyné körút 18. a szánu ház első emelete, mely modern ötszobás lakásból áll, azonnal vagy 1. évi augusztus hó elsejére kiadó. 1646

#### Modern

négyszoba, előszobából álló parkettázott földszinti lakás (egyik utcai szobába lépcsőházból külön bejárat) villany, gázberendezéssel, Főrök 1-u. 11b. új házban november 1-ére kiadó. 2647

#### Kiadó

3 utcai szoba, fürdő-, elő- és cseledekszobával, villany és gáz november 1-re: Wesselényi-u. 15. 2657

#### Egy

ujjonnan átalakított 3 szobás utcai lakás mellékhelyiségekkel, azonnal vagy augusztus 1-re kiadó Forray-u. 2. 2668

#### 2 szoba,

konyha és mellékhelyiségek-ből álló utcai lakás vízvezetékekkel kiadó Nagy Sándor-utca 5. szám alatt. 2645

#### 2 szobás

utvany lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt szonnára kiadók. Bővebbet a házmesternél.

#### Andrássy-tér 8. sz.

alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely hűdának, vagy üzleti célra igen alkalmas, augusztus 1-re kiadó. Bővebbet a házmesternél.

### VÉTEL ÉS ELADÁS.

#### Kerékpár

használt jókarban lévő megvételre kerestetik Meer Mór és Fia festék üzletében Andrássy-tér 4. 2665

#### Papírszalvéta

1000 darab 5 koronáért kapható Pichler Sándor papírkereskedésében, Szabadság-tér. 781

250 q. I. sziki gypszena eladó Arad határában. Szénaprés kerestetik bérbe. Niederhauser Gyula, Arad, Postafőlk 163. 2678

261/1915. ügyszám.

#### Arverési hirdetmény.

Klein Mór munkást kereskedő megkeresésére Kesztenbaum Hermann beregszászi kereskedő késedelmes vezető kárára, veszélyére és költségére körülbelül 180 hektoliter fehér bor hordóval együtt 1915. évi augusztus hó 10. napján délután 3 órakor Aradon Rákóczi-utca 29. szám alatti pincehelyiségben közbejöttöm mellett megtartandó nyilvános árverésen készpénzítés ellenében eladni fog. Arad, 1915. évi július hó 25-én.

Dr. Pálmai Lajos

kt. közjegyző

## Aranyat Ezüstöt

legmagasabb áron vesz, vagy becserél; ugyszintén régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos  
órás és ékszerész üzlete  
ARAD, Szabadság-tér.  
Telefon 964.

Apróhirdetések az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

## T. gazdaközönség figyelmébe!

Aratási és cséplési időnyre:

Géptaggyut,  
Gyantát,  
Gépolajat,  
Kocsikenőcsöt,  
Kőolajat.

Mindenféle

## Zsiradékot

a legmagasabb áron veszek.

## Hubert József

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 262.

## OTOROCCASIO.

Különböle finom, elegáns, alig pár hónapig használt és új

uriszoba berendezések.

Börgarniturák,  
esodaszép ebédők,  
perzsaszőnyegek,  
eredeti olajfestmények,  
disztárgyak.

Mint alkalmi áruk legelőnyösebben beszerezhetők:

1907

Budapest,

VI., Andrássy-ut 35. sz., l. e.

Nagyszerűen bevált a harctéren hárdoknál és általában mindenkinél mint legjobb

lajtatómcsillapító bedörzsolés

meghűlés, rheuma, köszvény, influenza, csokk-, mell- és hátfájás stb. esetében

Dr. Richter-féle

**Horgony-Liniment.** magis

**Horgony-Pain-Expeller** potlika

Üvegje K - 30, 1'40, 2'—

Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága I, Elisabethstr. 5.

Hungarische Staatsdruckerei.

8809

Vezérszerepet töltenek be  
a világhírű

# TURUL-CZIPŐK

**“TURUL”**  
CZIPŐGYÁR RÉSZVÉNY-  
TÁRSASÁG • TEMESVÁR

A monarchia legna-  
gyobb cipőgyára.



130 saját fióktelep.  
900.000 pár évi gyártás.  
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár:  
**Arad,**  
Minorita-palota.

Mint a

## Hadi Termény

### részv. társ.

szerződéses bizomá-  
nyosai mindenmemű

## gabonát

vásárol

**Éliás Adolf és Fia,**  
Magyarpécska.

## Bérlétszűnés

miatt

## eladó:

20 drb. hasas tenyész  
koca, 140 drb féléves  
süldő, 12 drb tenyészte-  
hén borjakkal együtt,  
mindenféle gulyabeli jó-  
szág, eséplés után 18  
darab jármos ökör is.

**Gantner** bérgazdaság  
Csigárszöllős, Pankota.

## Kékkő és hárs

kapható

**Färber Lajos**

cégnél.

2418

1928—1915.

**Hirdetmény.**

A m. kir. földművelésügyi mi-  
niszter 52200—1915. sz. a. rende-  
lete alapján értesítjük Arad sz.  
kir. város közönségét, hogy a bu-  
sában és rozsbán kötelezett ter-  
ménybeli járandóságuk tárgyában  
9090—1914. M. E. sz. rendelet ha-  
tályon kívül helyeztetett. A jövőben  
tehát a terménybeli járandóság  
egészben búzában vagy rozsbán szol-  
gáltatható ki. A városi tanács.

# ALVÁCZA

kénes hőgyógyfürdő

Arad- és Hunyadmegye határán.

Kitűnő eredménnyel gyógyult esúzt, köszvényt,  
reumát, esentszút, lobosodást és különböző női  
bajokat.

A fürdőközönség kényelmének nagyobb fokú kielégítésére,  
tetemes befektetéssel új fürdőház épült, teljesen  
modernül berendezve, uszodával és kádfürdőkkel.  
Természetes kénes hőforrások 28—32 és 38° C hőmér-  
sékletűek. Nagy árnyas park. Gyönyörű kiránduló-  
helyek. Tennis- és tekepályák. Kitűnő ózondus  
levegő.

### Csodás gyógyhatás.

A vonatok közvetlenül a fürdőparknál állanak  
meg. — Posta és táviró.

Külön rituális koszt is kapható.  
Sebesült katonáknak 30% engedmény. Prospektussal  
készséggel szolgál

2453

**BERKOVITS IZIDOR,**  
fürdőtulajdonos.

## Cséplő- szekrény

Máv. gyártmány, 54 collos, B.  
jeltű, csupán 6 éves, teljesen ujon-  
nan javítva és festve,

## eladó.

Megtéríthető Magyar Állam-  
vasutak Gépgyára Vezérigény-  
ségének nagyváradi fiókjánál Nagy-  
vár, Nagyplac-tér. 2670

# ZSIR

prima, egészséges idel.

## Szalonna

napi árban kapható

## Kalmár Endrénél

Arad, Asztalos Sándor- és  
Ohorin-utca sarok.

670. Telefon szám 670.